

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Analýza financování vybraného spolku
Analysis of Funding of Selected Society

Student:	Martina Šigutová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Jana Hakalová, Ph.D.

Ostrava 2019

Zadání bakalářské práce

Student: **Martina Šigutová**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Téma: **Analýza financování vybraného spolku**
Analysis of Funding of Selected Society
Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika nestátních neziskových organizací
3. Účetní a daňové aspekty spolku
4. Analýza financování vybraného spolku
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 408 s. ISBN 978-80-7552-103-3.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

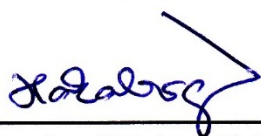
PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. 328 s. ISBN 978-80-271-0339-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana Hakalová, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 10.05.2019

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala sama. Přílohy č. 1 a 2, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 10. 5. 2019

Šigutová
Martina Šigutová

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Charakteristika nestátních neziskových organizací.....	7
2.1 Vymezení neziskových organizací	7
2.2 Právní úprava neziskových organizací	11
2.3 Rozdělení neziskových organizací	13
2.3.1 Nestátní neziskové organizace	14
2.3.2 Další nestátní neziskové organizace.....	16
2.4 Spolek	18
2.5 Charakteristika vybraného spolku	20
3. Účetní a daňové aspekty spolku	23
3.1 Účetní aspekty spolku.....	23
3.1.1 Jednoduché účetnictví	25
3.1.2 Účetnictví	27
3.2 Daňové aspekty spolku.....	28
3.2.1 Daň z příjmů.....	29
3.2.2 Daň z přidané hodnoty	32
3.2.3 Ostatní daně.....	33
3.3 Charakteristika účetních a daňových aspektů vybraného spolku	34
4. Analýza financování vybraného spolku	36
4.1 Zdroje financování spolků	36
4.1.1 Vlastní zdroje	37
4.1.2 Cizí a potenciální zdroje.....	38
4.2 Zdroje financování vybraného spolku	40
4.3 Přehled příjmů spolku ve vymezeném období 2016–2018	41
4.3.1 Přehled příjmů za rok 2016	41

4.3.2	Přehled příjmů za rok 2017	43
4.3.3	Přehled příjmů za rok 2018	45
4.4	Přehled výdajů spolku ve vymezeném období 2016–2018	47
4.4.1	Přehled výdajů za rok 2016	47
4.4.2	Přehled výdajů za rok 2017	49
4.4.3	Přehled výdajů za rok 2018	51
4.5	Analýza výsledků hospodaření v období 2016–2018	53
4.6	Návrhy a doporučení na zlepšení finanční situace spolku	56
5.	Závěr	58
	Seznam použité literatury	59
	Seznam zkratk	64
	Seznam tabulek a grafů	
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1. Úvod

Neziskové organizace tvoří významnou část každé společnosti a jejího národního hospodářství. Jedná se o subjekty sdružující občany obvykle na základě společného zájmu či účelu, který je společnosti prospěšný. Jak již název napovídá, nejsou ovšem zakládány za účelem zisku a nepředstavují tedy zdroj výnosů pro jejich zakladatele a členy. Ti jsou motivováni především určitým posláním, které je pro ně důležité a snaží se ho činností v neziskové organizaci naplnit. S neziskovými subjekty se setkáváme dennodenně. Působí totiž v mnoha oblastech běžného života jako je školství, zdravotnictví, kultura či sociální služby.

Tato bakalářská práce je zaměřena na analýzu financování neziskové organizace z oblasti kultury. Jde konkrétně o zájmový spolek – folklorní soubor. Důvodem výběru tohoto tématu je dlouhodobé aktivní členství autorky práce v tomto zájmovém spolku.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat a vymezit význam a znaky nestátních neziskových organizací v České republice, popsat jejich právní, účetní a daňové aspekty, dále představit konkrétní popisovaný subjekt, provést analýzu a následně zhodnotit financování a hospodaření tohoto zájmového spolku.

Bakalářská práce je rozčleněna do pěti kapitol včetně úvodu a závěru. Ve druhé a třetí kapitole je uveden teoretický rozbor řešené problematiky. Čtvrtá kapitola obsahuje praktické zpracování dané problematiky.

Druhá kapitola zahrnuje vymezení pojmů a právní úpravy neziskových organizací, jejich druhy, popis a znaky s podrobnějším zaměřením na problematiku spolků. Je zde i bližší charakteristika vybraného spolku (folklorního souboru) a jeho specifikace.

Ve třetí kapitole jsou popsány účetní a daňové aspekty neziskových organizací. Ty jsou v další podkapitole aplikovány na konkrétní subjekt (uvedení účetních a daňových povinností týkajících se tohoto spolku).

Čtvrtá kapitola je kapitolou praktickou. V úvodu kapitoly jsou popsány možnosti financování neziskových organizací, resp. spolků, tedy zdroje cizí, vlastní a potenciální. Dále jsou uvedeny zdroje financování konkrétního subjektu. Následuje provedení analýzy financování a hospodaření vybraného spolku v konkrétních třech letech jeho působení. Kapitola rovněž obsahuje výsledky analýzy, její zhodnocení a zhodnocení úspěšnosti hospodaření tohoto spolku, případně možné způsoby vedoucí ke zlepšení hospodaření a financování.

Pátá kapitola sumarizuje zjištěné poznatky analýzy financování a shrnutí případných doporučení pro zlepšení finančního hospodaření spolku do budoucnosti.

V bakalářské práci byly použity metody klasifikace (vymezení neziskových organizací), dále deskripce, sběr dat, analýza financování, komparace jednotlivých let, dedukce a studium odborné literatury a dalších pramenů.

2. Charakteristika nestátních neziskových organizací

Neziskové organizace jsou subjekty, jejichž úkolem je poskytovat lidem určitou službu, aniž by byl očekáván zisk. Lze použít i označení nevýdělečné organizace, tedy subjekty, které primárně neprovozují podnikatelskou činnost za účelem zisku. Tyto skutečnosti je odlišují od ziskových či komerčních organizací.

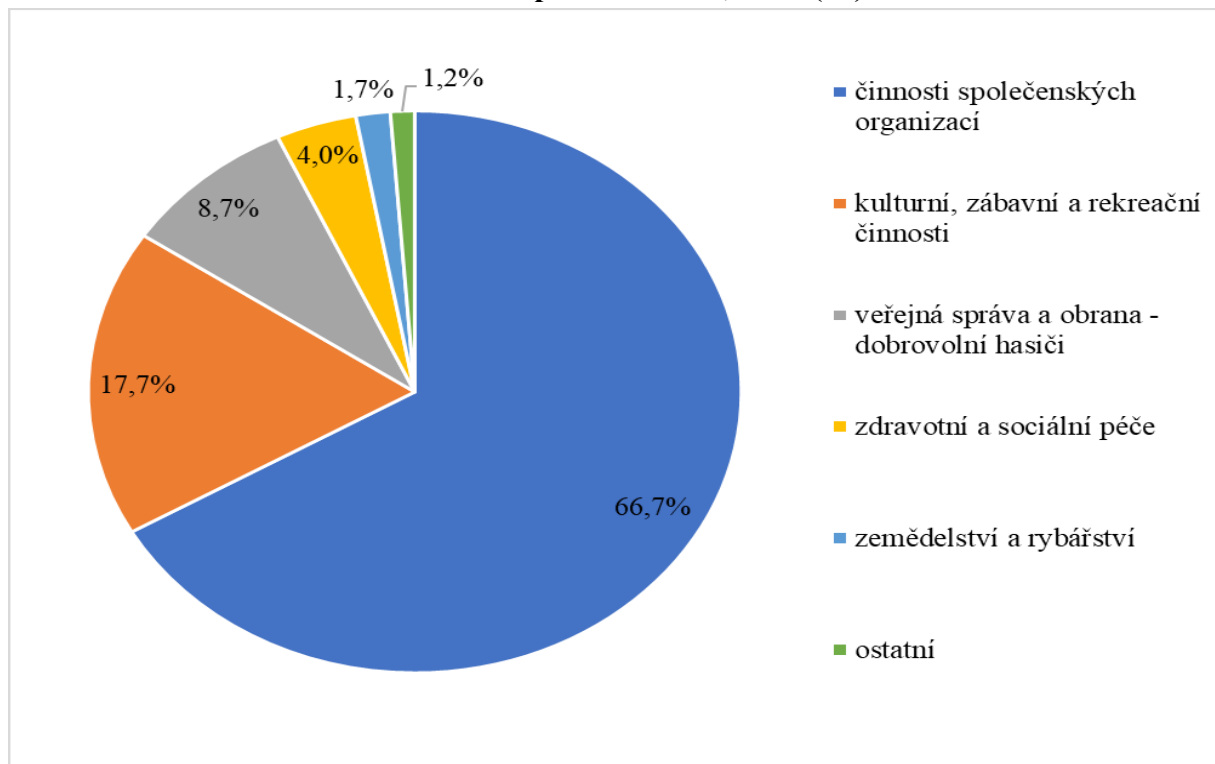
2.1 Vymezení neziskových organizací

Neziskové organizace (dále jen „NO“) lze podle zřizovatele rozdělit na státní a nestátní/nevládní organizace. Jak již název napovídá státní NO zřizuje stát především kvůli výkonu státní správy či veřejných služeb (týká se především zdravotnictví, školství a sociálních služeb). Nestátní neziskové organizace (dále jen „NNO“) jsou zřizovány občany bez přispění vlády na bázi dobrovolnosti. Tyto organizace se díky tomu globálně označují i jako nezávislý/dobrovolný/občanský sektor. Z výše uvedeného vyplývá i další rozdělení, a to na veřejné NO a soukromé NO (Kolektiv autorů, 2013).

Neziskový sektor plní spoustu důležitých funkcí pro společnost. Vyplňuje například mezery na trhu, doplňuje či vytváří nové služby, které stát vůbec nenabízí, nebo nová pracovní místa. Přestože stát poskytuje finance pro fungování NO, díky jejich činnosti má nižší celkové výdaje. Stát totiž nemusí všechny služby pro občany zajišťovat sám, spousty jich provozují právě NO. Další důležitou funkcí je funkce participační, kdy se občané sdružují a socializují a v kolektivu lidí se stejným zájmem se aktivně účastní společenského života. NO poskytují občanům také možnost demokraticky vstoupit do veřejné politiky a svobodně se vyjádřit.

NNO mají široký záběr působnosti. Služby, které organizace zajišťují, jsou využívány v různých oblastech běžného života, o čemž se lze přesvědčit v grafu č. 2.1, v němž jsou dle dat z Českého statistického úřadu procentuálně zaznamenány míry působení dobrovolníků v NNO v různých sférách České republiky za rok 2016. Dobrovolníků pracujících v neziskovém sektoru bylo v tomto roce 104 087 a na celkové zaměstnanosti v ČR se podíleli 2 %.

Graf 2.1 Srovnání dobrovolníků v ČR podle činnosti, 2016 (%)

Zdroj: Statistika&My (11-12/2018, s. 44), vlastní zpracování

Z grafu č. 2.1 je patrné, že největší část, co se pracujících dobrovolníků týče, zaujímají společenské organizace s 66,7 %. Konkrétně se jedná o zájmové spolky sdružující například zahrádkáře, včelaře, členy církví, spadá sem i Červený kříž. Dále dobrovolníci v 17,7 % vykonávali činnost v organizacích zaměřených na kulturu, zábavu a rekreaci, převážně ve sportovní oblasti (například fotbalové kluby či tělovýchovné jednoty – TJ Sokol). Působili rovněž ve veřejné správě a obraně v 8,7 %. Nejmenší zastoupení měli v oblastech zdravotní a sociální péče (nejčastěji se jedná o péči o seniory nebo o osoby se zdravotním postižením) a zemědělství a rybářství.

Organizace v zahraničí se nejčastěji dělí na tradiční a nové. Tradiční aktéři mohou být rozděleni do čtyř skupiny: agentury OSN, nevládní organizace (např. náboženského zaměření), Mezinárodní hnutí Červený kříž a vládní agentury. Některé z nich působí v celosvětovém měřítku, zatímco jiné mají omezený regionální nebo celostátní dosah. Nových aktérů je celá škála, např. různé regionální organizace, soukromé prospěšné společnosti, virtuální společenství dobrovolníků. Velké nevládní organizace mezinárodního dosahu mají v mnoha případech dokonce vytvořenou síť poboček v různých zemích za účelem větší globalizace (Carbonnier, 2015). Právě u těchto subjektů je nejsložitější definovat jejich neziskový charakter. Někteří považují nevládní organizace automaticky za neziskové, jiní je rozdělují

na dva typy: ty s neziskovými idealistickými cíli a ty s ekonomickými cíli. Neziskové instituce s ekonomickými cíli zahrnují převážně korporace působící na nadnárodní úrovni.

Charakteristiku NO lze shrnout do 5 základních znaků:

- institucionalizované – jsou vždy organizované a disponují určitou strukturou,
- soukromé – nejsou závislé na vládě a státu,
- neziskové – v případě, že NO dosáhne zisku, nesmí ho rozdělit mezi vlastníky či členy organizace, ale využít k hlavnímu účelu a cílům organizace,
- samosprávné a nezávislé – NO se řídí samy bez pomoci jiných organizací a nejsou nijak kontrolovány jinými institucemi,
- dobrovolné – práce pro NO je založena na bázi dobrovolnosti, stejně jako poskytování různých darů a věnování volného času do činnosti organizace všeobecně (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

Pro bližší popis NO jsou vymezeny pojmy veřejná prospěšnost (vznikl až po úpravě občanského zákoníku) a vzájemná prospěšnost. Lze je použít jak pro veřejné, tak i pro soukromé NO. Veřejně prospěšná osoba je dle §146 nového občanského zákona definována jako právnická osoba, která koná vše pro blaho společnosti, tedy všech občanů, kteří využívají danou službu. Musí ale přitom dodržet podmínky jako poskytnout svůj majetek pro veřejně prospěšné účely nebo vlastnit majetek ověřeného původu. Přijetím zákona č. 303/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se zrušením statusu veřejné prospěšnosti, bylo od 1. 1. 2018 zrušeno prokazování a zapisování statusu veřejné prospěšnosti do veřejného rejstříku, jako pojem však v občanském zákoníku zůstává (Pelikánová, 2018). Vzájemně prospěšné jsou ty organizace, jenž poskytují svou službu výhradně členům a osobám jim blízkým (služby nejsou určeny pro širokou veřejnost).

Ve vládě České republiky byl již v devadesátých letech založen orgán zabezpečující prostředí pro NNO s názvem Rada pro nestátní neziskové organizace. Údaje a přehledy o počtech NO monitoruje Ministerstvo vnitra České republiky společně s Českým statistickým úřadem (dále jen „ČSÚ“).

V tabulce č. 2.1 je zobrazen postupný vývoj NNO v období od roku 2014, kdy došlo ke změně občanského zákoníku, do dubna roku 2017 z dat sesbíraných ČSÚ. Měsíce v roce jsou v tabulce zastoupeny římskými číslicemi.

Tab. 2.1 Statistika počtu nestátních neziskových organizací 2014–2017

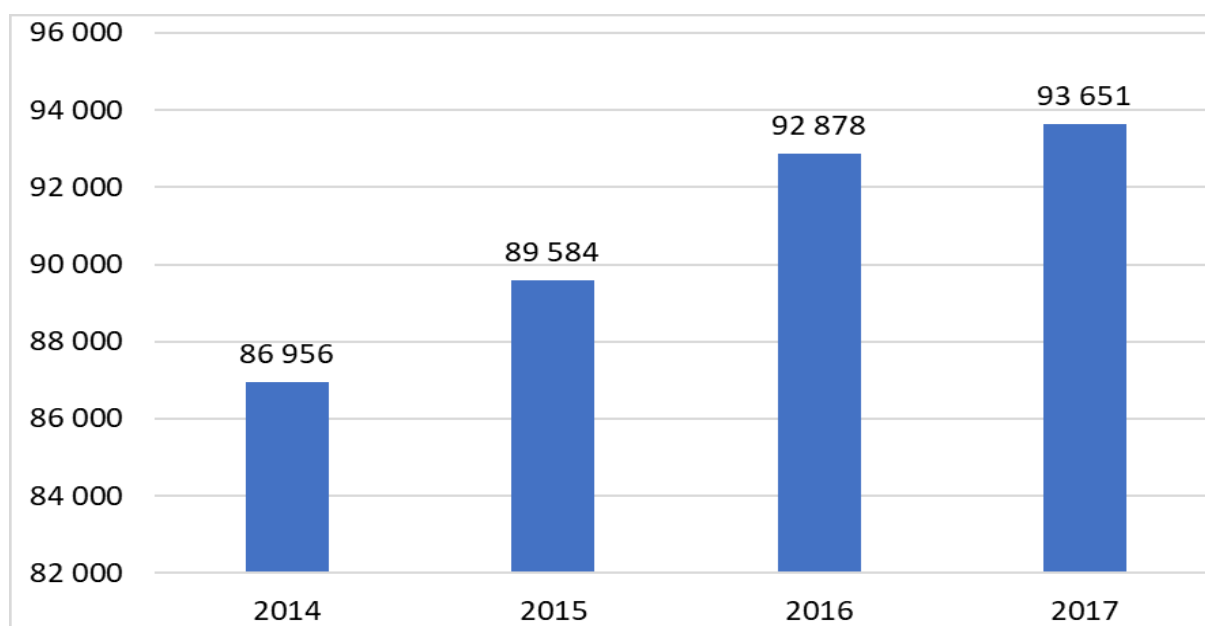
Rok / právní forma	Nadace	Nadační fondy	Obecně prospěšné společnosti	Zapsané ústavy	Církevní organizace	Spolky	Pobočné spolky
2014 (XII)	508	1 407	2 926	123	4 158	86 956	26 118
2015 (V)	495	1 442	2 912	206	4 156	87 698	26 225
2015 (XII)	505	1 518	2 894	388	4 166	89 584	26 423
2016 (III)	505	1 544	2 865	488	4 166	90 412	26 463
2016 (VI)	510	1 574	2 840	557	4 170	91 307	26 583
2016 (IX)	510	1 592	2 814	626	4 170	91 931	26 359
2016 (XII)	516	1 635	2 792	686	4 177	92 878	26 370
2017 (IV)	515	1 670	2 774	752	4 171	93 651	26 414

Zdroj: Nadace Neziskovky.cz (2018), vlastní zpracování

Z tabulky č. 2.1 je možno vypožorovat, že tendence vzniku nových NO se s přibývajícími roky více či méně zvyšuje. Výjimku představují obecně prospěšné společnosti (dále jen „OPS“), jejichž počet do dubna roku 2017 klesl o 152 organizací tohoto typu. Důvodem poklesu je zrušení nebo přeměna na jinou právní formu kvůli přijetí zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“), který formu OPS již neuvádí. Pokud v existujících organizacích neproběhla výrazná změna, mohou v této formě existovat i nadále. Velký nárůst zaznamenaly zapsané ústavy, kterých během daného období přibýlo 629. Počet spolků vzrostl o 6695 subjektů.

Četnost spolků je rok od roku vyšší, jak je vidět v grafu č. 2.2, který zachycuje vývoj tohoto nejčastěji zakládaného a nejpočetnějšího typu NNO v ČR v letech 2014-2017. Údaje v grafu jsou uvedeny za celý rok tedy vždy k prosinci daného roku. Hlavní osa zobrazující počet spolků nezačíná v bodě 0, ale v čísle 82 000 pro lepší názornost.

Graf 2.2 Vývoj počtu spolků 2014-2017

Zdroj: Nadace Neziskovky.cz (2018), vlastní zpracování

Z grafu č. 2.2 je vidět značné navýšení počtu spolků mezi lety 2014 až 2016. Nárůst je pravděpodobně zapříčiněn opožděnou transformací některých starých občanských sdružení, u nichž si tuto povinnost způsobenou účinností OZ jejich vedení neuvědomilo včas, na tuto formu NNO. Dalším důvodem je i zakládání zcela nových spolků dle nově platné legislativy. Největší přírůstek byl zaznamenán mezi lety 2015 a 2016, konkrétně o 3 294 spolků. V dalších letech (s předpokladem i pro rok 2018, za který ještě nebyly zveřejněny údaje) se počet spolků spíše ustálil a tendence růstu již není tak vysoká.

2.2 Právní úprava neziskových organizací

Neziskovými subjekty mohou být pouze právnické osoby (dále jen „PO“), které mají svého zřizovatele. Zakládání těchto subjektů podléhá různým právním předpisům, vždy podle konkrétní organizace a jsou registrovány na místech, které určuje pro ně předmětný zákon.

Problémem, se kterým se neziskové společnosti potýkaly, bylo nepřesné nebo téměř žádné vymezení v právních předpisech. Nevýdělečných organizací je nepřeberné množství, přičemž každá je zakládána a funguje jiným způsobem. Celý neziskový sektor je proto touto diferenciací dosti složitý a nepřehledný (Kolektiv autorů, 2013). Změnou původního občanského zákoníku na zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který byl platný od roku 2012 a účinný od 1. 1. 2014, se však některé nejasné skutečnosti podařilo odstranit vysvětlením a přesnějším definováním. OZ se tak snaží o sjednocení různých zákonů do jednotnějšího

právního předpisu. OZ vymezuje v II. hlavě obecné (první) části díle 3 s názvem Právnícké osoby tyto formy PO: korporace (spolky), fundace a ústavy.

OZ vysvětluje právní formy v těchto paragrafech:

- Korporace (§ 210 - § 302),
 - Spolek (§ 214 - § 302),
- Fundace (§ 303 - § 401),
 - Nadace (§ 306 - § 393),
 - Nadační fond (§ 394 - § 401),
- Ústav (§ 402 - § 418),
- Společenství vlastníků (§ 1194 - § 1216),
- Přechodná ustanovení pro PO (§ 3041 - § 3053) - tyto paragrafy jsou určeny pro úpravu právních vztahů vzniklých před účinností OZ.

S rekonfigurací občanského zákoníku se mnohé zákony staly neplatnými, mezi ně patří například:

- zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech, ve znění pozdějších předpisů.

Nové OPS od 2014 nemohou vznikat. Zakladatelé již vzniklých měli možnost subjekt přeměnit na ústav, nadaci, nadační fond, ponechat původní právní formu nebo OPS zrušit úplně. Občanské sdružení se s účinností OZ transformují na spolek, ústav nebo sociální družstvo. Nadace a nadační fondy se již neřídí zákonem o nadacích a nadačních fondech, ale jejich právní úprava spadá pod OZ. NO měly povinnost do 3 let upravit své stanovy a svůj název do 2 let tak, aby odpovídal změněnému OZ (Pelikánová, 2018).

Jmenovitý seznam neziskových organizací najdeme v zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“). Další právní předpisy pro úpravu právní formy a činnosti NO představují například zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (nabyl účinnosti společně s OZ), zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech nebo zákon

č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, jenž vymezuje různé typy veřejných rejstříků, do kterých jsou dané NO povinny se zapsat na základě podání žádosti danému rejstříkovému soudu. Veřejné rejstříky fungují na principu formální publicity, což znamená, že je možné nahlédnout do dokumentů dané organizace uložených ve sbírce listin dálkově (nejčastěji na internetové stránce justice.cz) (Pelikánová, 2018).

OZ upravuje jednotlivé organizace poměrně obecně, proto je většinou na samotných zakladatelích dané NO, aby si do svých vnitřních dokumentů (směrnic) sami doplnili ustanovení dle potřeby, která jsou pro ně a jejich činnost klíčová a směrodatná. Zákony či předpisy se řídí orientačně.

2.3 Rozdělení neziskových organizací

NO lze rozdělit podle mnoha hledisek. OZ popisuje 3 právní formy, jmenovitě to jsou korporace, fundace a ústavy. Korporace, do kterých patří spolky, jsou PO založenými na dobrovolnosti. Fundace jsou PO založené na vlastnictví majetku, z jehož výnosů se financuje prospěšná činnost organizace, patří zde především nadace a nadační fondy. Ústavy jsou PO, v nichž je skloubena majetková i osobní podstata při vykonávání užitečné činnosti pro společnost. V ústavách, na rozdíl od ostatních organizací, jejichž členové jsou mnohdy dobrovolníci, jsou lidé v zaměstnaneckém poměru.

Nejvýznamnější je rozdělení dle zřizovatele, a to na státní a nestátní neboli soukromé organizace. Státní NO se řídí jednotnou právní úpravou, která sice zjednodušuje jejich řízení, ale rovněž omezuje jejich působnost. Patří zde organizační složky státu a příspěvkové organizace. Naproti tomu nestátní (soukromé) NO jsou řízeny různými zákony pro konkrétní organizace, kde jsou popsány všechny jejich formální náležitosti (Pelikánová, 2018). Některé nestátní NO jsou vymezeny v OZ a ZOK, mezi ně se řadí: spolky, ústavy, nadace a nadační fondy, sociální družstva a společenství vlastníků. Další jsou upraveny zákony jinými, jmenovitě to jsou například: obecně prospěšné společnosti, zájmová sdružení PO, politické strany a hnutí, církve, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, školské právnické osoby a honební společenstva. V následující podkapitole budou jmenované nestátní neziskové organizace v krátkosti představeny. Podrobněji budou popsány náležitosti spolku, neboť analyzovaný subjekt má právě tuto právní formu.

2.3.1 Nestátní neziskové organizace

Ústav

Dle OZ je ústav forma PO, která poskytuje služby pro veřejnost, nejčastěji sociální služby. Ty jsou za daných podmínek dostupné všem, je totiž povinností nastavit ceny za služby pro všechny skupiny osob stejně. Ústav by se dal přirovnat k bývalé OPS. Bývá zakládán především vyhotovením zakládací listiny, která obsahuje název ve stanoveném tvaru („zapsaný ústav“, „z. ú.“), sídlo, účel a popis hlavní činnosti, výši vkladu, počet členů správní rady a organizační řád. Ústav je možno založit i pořízením pro případ smrti. Vznik ústavu je vázán na den zápisu do veřejného rejstříku. Využívá jak osobní, tak i majetkovou složku. Není vyloučeno vykonávání ekonomické činnosti, zisk z ní však musí být použit na podporu činnosti hlavní nebo na úhradu nákladů správy ústavu. Struktura orgánů je stanovena zákonem a skládá se ze statutárního orgánu (ředitel) a správní rady, která především dohlíží na činnost ředitele. Audit je povinný, jestliže to vyžaduje statut nebo pokud byl čistý obrát za minulé účetní období vyšší než 10 000 000 Kč. Ústav vyhotoví a zveřejní výroční zprávu, pokud není v zakladatelské listině ujednáno jinak. Má možnost vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.

Nadace

Nadace jsou účelovým sdružením majetku. Typický je pro ně účel, kvůli kterému jsou zakládány. Jedná se buď o účel obecně prospěšný (ochrana lidských a kulturních hodnot) nebo účel dobročinný (podpora osob). Podpora se však netýká politických stran, členů či zaměstnanců samotných. Díky nové právní úpravě je povoleno nadacím podnikat v rámci vedlejší činnosti, zisk však musí být použit pouze k podpoře své hlavní činnosti. Dokumentem pro založení je nadační listina, ve které je uvedena forma veřejné listiny, název ve stanoveném tvaru („nadace“), účel založení, sídlo, zakladatelé, vklady, nadační kapitál a orgány nadace. Nadaci lze založit i pořízením pro případ smrti. Vklad pro založení je stanoven na částku minimálně 500 000 Kč. Vznik je vázán na den zápisu do veřejného rejstříku. Do sbírky listin se ukládá i statut nadace, jenž upravuje jednání orgánů a za jakých podmínek může poskytnout nadační příspěvky. Tento statut musí být vyhotoven nejpozději do 1 měsíce ode dne vzniku. K úhradě nadačních příspěvků, stejně jako nákladů na správu a prostředků pro činnost nadace, slouží majetek. Ten tvoří nadační jistina v hodnotě minimálně 500 000 Kč a ostatní majetek. Auditor ověřuje účetní závěrku pouze v případě, že nadační kapitál nebo obrát je za předchozí účetní období alespoň desetkrát vyšší než zákonem stanovená minimální hodnota nebo je v řízení, že se nadační kapitál zvýší nebo sníží. Nadacím je právně umožněno transformovat se

na nadační fond, pokud v dlouhodobém horizontu nevykazují minimální stanovenou výši nadačního kapitálu, musí to však připouštět nadační listina. Mají povinný plný rozsah vedení účetnictví a povinnost sestavení výroční zprávy (Pelikánová, 2018).

Nadační fond

Obdobně jako nadace je nadační fond účelovým sdružením majetku, které je zakládáno k prospěšnému účelu, nikoli kvůli dosažení zisku. Na rozdíl od nadace však není zákonně ustanovená výše nadační jistiny, kapitálu ani hodnoty vkladu. Je obvykle krátkodobého rázu, tzn. využitím všech peněžních prostředků pro daný účel nadační fond zaniká. Majetek se skládá především z darů a vkladů. I v tomto případě je možnost transformace nadačního fondu na nadaci, pokud je to povoleno v zakladatelské listině. Nemusí mít závěrku ověřenou auditorem ani tvořit výroční zprávu, povoleno je vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.

Sociální družstvo

Sociální družstvo představuje úplně novou formu PO, jenž je vymezena v ZOK. Díky novelizaci OZ se mohou do této právní formy transformovat bývalá občanská sdružení. Jedná se o uskupení osob vytvořené k obecně prospěšné činnosti (v tomto případě se tím myslí podpora členů či třetích osob v oblasti zdravotních a sociálních služeb, práce, bydlení, vzdělávání), jenž je situována v místě působnosti konkrétního družstva. Podmínky pro členství jsou pevně stanoveny. Členství vzniká na základě pracovního poměru nebo dobrovolnosti fyzické osoby. Členem může být rovněž právnická osoba a fyzická osoba přijímající podporu ve formě služeb. Sociální družstva nejsou neziskovými organizacemi v pravém slova smyslu. Specifické pro ně je, že dle ZOK mohou zisk z hlavní činnosti přerozdělit mezi členy, přičemž pro ostatní NO to není obvyklé (Pelikánová, 2018).

Společenství vlastníků

Společenství vlastníků upravuje OZ v § 1194 - § 1216. Jedná se o jednu z forem vlastnictví bytů, přičemž jejich vlastníci se zapisují do veřejného rejstříku. Vedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, není pro ně povinný audit ani vytvoření výroční zprávy. Dle § 1198 OZ je možno SV založit v domě, kde se nachází nejméně 5 jednotek a zároveň alespoň 3 jednotky vlastní 3 různí vlastníci. SV je zrušena ke dni, kdy zaniká vlastnické právo ke všem jednotkám v domě.

2.3.2 Další nestátní neziskové organizace

Kromě výše uvedených NNO existují i takové, jejichž obecnou úpravu nelze nalézt v OZ, ale v jiných zákonech. Jak jmenuje Dobrozemský a Stejskal, jsou to tyto subjekty:

- „*veřejné vysoké školy,*
- *veřejné výzkumné instituce,*
- *školské právnické osoby,*
- *církev, náboženské společnosti a církevní právnické osoby,*
- *politické strany a politická hnutí,*
- *honačbní společenstva,*
- *obecně prospěšné společnosti,*
- *zájmová sdružení právnických osob“* (2016, s. 29).

Veřejné vysoké školy

Veřejné vysoké školy (dále jen „VVŠ“) vznikají a zanikají dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Jedná se o PO, které realizují akreditované studijní programy a poskytují celoživotní vzdělávání pro společnost. Hlavní slovo při řešení záležitostí týkajících se VVŠ má rektor jmenovaný prezidentem republiky na maximálně dvě po sobě jdoucí funkční období po čtyřech letech. Toto jmenování je podmíněno návrhem akademického senátu, což je samosprávný zastupitelský akademický orgán, který částečně tvoří i studenti školy. Na VVŠ působí rovněž neméně důležitá správní rada vysoké školy a kvestor, který plní funkci hospodáře (Dobrozemský, Stejskal, 2016). Účetnictví je vedeno v plném rozsahu, mají povinnost auditu. Jejich výroční zprávy jsou předkládány Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, musí být volně přístupné. Stát neručí za závazky VVŠ.

Veřejné výzkumné instituce

Veřejné výzkumné instituce upravuje zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. Jsou vedeny v rejstříku veřejných výzkumných institucí u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Mají povinnost vést účetnictví v plném rozsahu bez povinného auditu. Výroční zprávu musí vyhotovit do 6 měsíců od konce kalendářního roku a zveřejnit ve sbírce listin.

Školské právnické osoby

Školské PO spadají pod zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon. Jejich zápis se provádí do rejstříku školských PO u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Vedou účetnictví v plném rozsahu s povinností předložit účetní závěrku auditorovi ke kontrole. Vyhotovují výroční zprávu, která je poté předána zřizovateli a zveřejněna na přístupném místě ve škole.

Církyve

Právní úprava církví je vymezena v zákoně č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o uskupení fyzických osob (dále jen „FO“) na základě dobrovolnosti, které mohou mít vlastní víru a její projevy, obřady, rovněž vytváří vlastní vnitřní předpisy a strukturu orgánů. Vznik těchto subjektů má na starosti Ministerstvo kultury ČR, jenž po podání návrhu na registraci společně s minimálně 300 podpisy získanými od plnoletých osob zapíše společnost do příslušného rejstříku (Dobrozemský, Stejskal, 2016). Mohou vést jednoduché účetnictví nebo podvojně účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Účetní závěrka musí být ověřena auditorem, pokud čistý obrát účelového zařízení převyší částku 10 000 000 Kč. Po 10 letech působení mají možnost na základě speciálního povolení vykonávat veřejné služby (učení na vysokých školách). Mohou rovněž zakládat tzv. účelová zařízení, jejichž prostřednictvím poskytují služby prospěšné pro společnost formou charity. Pak je povinností sestavit výroční zprávu buď pro účelové zařízení nebo pro celou církev v případě provozování veřejných služeb.

Politické strany a hnutí

Politické strany a hnutí se řídí zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách, politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů. Pro vznik musí být splněna podmínka získání minimálně 1000 podpisů na petici ohledně vzniku politické strany, ta je zaslána na Ministerstvo vnitra ČR, které následně provede registraci a zápis. Na financování přispívá stát dle počtu poslaneckých mandátů, dalším zdrojem finančních prostředků jsou členské příspěvky či dary (Pelikánová, 2018). Maximální částka darů, které mohou politické strany a hnutí přijmout od jedné osoby, činí 3 000 000 Kč. Mají zákaz podnikat vlastním jménem. Účetnictví vedou v plném rozsahu a je jejich povinností mít závěrku ověřenou auditorem. Každý rok 1. dubna musí předložit Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí svou výroční finanční zprávu společně s dalšími dokumenty (účetní závěrka, výrok auditora, přehled o celkových příjmech atd.).

Honební společenstva

Honební společenstva vymezuje zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. Název subjektu je závazně stanoven ve tvaru „honební společenstvo“ spolu s názvem dané obce. Členem může být osoba vlastnící honební pozemek či pouze spoluvlastník tohoto pozemku. Zapsání společenstva provede příslušný orgán státní správy myslivosti. Mají povoleno vést jednoduché účetnictví nebo podvojně účetnictví ve zjednodušeném rozsahu bez povinného auditu či výroční zprávy. Pro honební společenstva je zakázáno podnikat vlastním jménem nebo se účastnit na podnikání jiných osob.

Obecně prospěšné společnosti

OPS poskytují různé služby všem občanům za rovných podmínek. Vedle hlavní činnosti smí provádět vedlejší činnost nebo podnikat, mají však zakázanou účast na podnikání jiných osob. Pro financování své činnosti mohou zažádat o dotace. Audit je povinný, pokud přijímají dotace z veřejných rozpočtů nad 1 000 000 Kč nebo pokud jejich čistý roční obrat přesáhne 10 000 000 Kč. Musí také zveřejňovat výroční zprávu schválenou správní radou a to nejpozději do 6 měsíců po skončení účetního období. Účetnictví je možno vést ve zjednodušeném rozsahu. Jejich povinností je oddělovat náklady a výnosy týkající se obecně prospěšných služeb, doplňkových činností a správy. Po rekodifikaci OZ nemohou vznikat nové OPS, ovšem ty, které byly založeny do konce roku 2013, mohou dále vykonávat svou činnost a řídí se zákonem č. 248/1995 Sb., o OPS. Staré OPS měly možnost transformace na ústav, nadaci nebo nadační fond. Některé dokonce zanikly úplně (Pelikánová, 2018).

Zájmová sdružení právnických osob

Zájmová sdružení PO jsou subjekty bez právní osobnosti. Po změně občanského zákoníku v roce 2014 nemohou vznikat nová sdružení. Ty, jenž vznikly do konce roku 2013, si mohly ponechat svou formu nebo se transformovat na spolek. Členem se mohla stát pouze PO, která podepsala smlouvu ohledně organizačního členění na základě kolektivního zájmu. Stávající zájmová sdružení PO vedou účetnictví v plném rozsahu, není pro ně povinný audit či výroční zpráva.

2.4 Spolek

Spolek je dle OZ právnickou osobou, jehož založení je podmíněno určitým účelem a posláním. Právní úprava spolku se nachází v § 214 - § 302 OZ. Může se jednat o účel soukromý (skupina osob, která sdílí společný zájem), veřejný (poslání někomu pomoci,

podpora občanům) nebo kombinaci těchto účelů. Spolek je založen pouze na osobní složce (Pelikánová, 2018). Ode dne účinnosti OZ byla zrušena občanská sdružení, která se změnila právě na spolky.

Hlavní činností je vždy plnění určitého cíle, kvůli kterému spolek vznikl. Spolky však mohou vykonávat činnost vedlejší, je povoleno i podnikání. Zisk z těchto činností ovšem musí být vždy vložen do spolku jen na podporu činnosti hlavní a na financování jeho správy. Není možné získané prostředky rozdělit mezi osoby podílející se na fungování spolku. Rozdělení činností spolku na hlavní a vedlejší je řešeno v OZ v § 217.

Spolek mohou založit dle § 214 OZ minimálně tři osoby (zakladatelé) mající společný zájem, které si vytvoří a schválí společné stanovy nebo jakákoli osoba, která svolá schůzi, na níž se stanovy odsouhlasí. Den, kdy je spolek zapsán do veřejného rejstříku, je rovněž dnem vzniku, jak je uvedeno v § 226 OZ. Není-li tento zápis odmítnut, počítá se se zápisem spolku ke 30. dni ode dne, kdy byl podán návrh na zápis (Pelikánová, 2018). Do veřejného (konkrétně spolkového) rejstříku musí být zaslány přijaté stanovy, které jsou následně založeny do Sbírky listin veřejného rejstříku. Posílají se rejstříkovému soudu, a to bez zbytečného odkladu po jejich schválení.

Stanovy mají dvě části: povinnou a dobrovolnou. Povinná část dle § 218 OZ obsahuje název v daném tvaru (upraveno v § 216 OZ: „*Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z.s.“*“), který přesně vymezuje činnost spolku, sídlo (stačí zapsat obec, konkrétní adresa se zaznamenává do spolkového rejstříku), účel, vymezení statutárního orgánu a práva a povinnosti členů. Dobrovolnou část vytváří spolek na základě úprav dle OZ, jde např. o záležitosti ohledně členských příspěvků, orgánů spolku, členských schůzí, přijímání a vyloučení členů atd. Je povinností spolku dle §221 OZ uchovávat stanovy v jeho sídle a musí být zpracovány písemně.

Členství ve spolku není nijak zákonně upraveno, je dobrovolné a připojit se může jak PO, tak FO. Členové jsou přijímáni na základě rozhodnutí členské schůze, jakožto nejvyššího orgánu podle §247 OZ. Ta má rovněž právo člena vyloučit v případě závažného porušení určité povinnosti. Dále zánik členství nastává, pokud člen nezaplatí členský příspěvek nebo dobrovolně vystoupí (§ 237 OZ). Spolek eviduje své členy v seznamu, není ale povinen ho zveřejnit. Členové nejsou povinni ručit za dluhy spolku, obvykle však bývají stanovami vázáni na platbu členských příspěvků, která je využívána na podporu jeho činnosti. Motivací ke vstupu do spolku bývá například stanovení vyšších cen vstupného na různé akce pro nečleny spolku. Členové mají právo účastnit se na činnosti spolku, nakládat s majetkem spolku,

navštěvovat akce, které spolek pořádá, či působit (po zvolení) v některém z orgánů spolku, jakož i osobně volit členy do orgánů (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

Orgány si může ve stanovách určit sama organizace, vždy však musí být zřízen statutární a nejvyšší orgán dle § 243 OZ. Členská schůze (upravena v § 248 - § 254 OZ), jakožto nejvyšší orgán, zasedá minimálně jednou ročně a po jejím ukončení je sepsán zápis ohledně probíraných záležitostí nejpozději do 30 dnů od jejího konání. Podoba statutárního orgánu je dle § 244 OZ kolektivní (vícečlenný výbor), nebo individuální (jeden předseda). Dále lze dobrovolně zavést další nepovinné orgány, jako jsou kontrolní (§ 262 - § 264 OZ) či rozhodčí komise (§ 265 - § 267 OZ).

Spolky, které se zaobírají společným zájmem, je možno spojit do svazu. Vzniknout může i pobočný spolek, pokud to povolují stanovy, jako organizační jednotka spolku (Pelikánová, 2018). Zapisuje se do rejstříku vedle spolku hlavního a řídí se jeho stanovami. Podrobněji je pobočný spolek popsán v § 228 - § 231 OZ.

Spolky lze sloučit, v tomto případě jeden spolek zaniká a druhý stále funguje (ve smlouvě o fúzi musí být konkrétně popsáno, kterého spolku se týká zánik), nebo může dojít k jejich splnutí, čímž vznikne zcela nový spolek s majetkem a závazky patřící zaniklým spolkům. Tyto procesy jsou vymezeny v § 274 - § 287 OZ. Naopak při rozdělení spolku (podrobnější popis v § 288 - § 302 OZ) vzniká více samostatných subjektů a ve smlouvě o rozdělení se vymezí části majetku a závazků připadající na konkrétní subjekty.

Zrušení spolku je podmíněno jednáním soudu podle § 268 OZ. Soud může spolek zlikvidovat, pokud vykonává činnost zakázanou nebo v rozporu se stanovami a pokud členy drží ve spolku nuceně (na základě nedobrovolného jednání).

2.5 Charakteristika vybraného spolku

Subjektem pro analýzu financování je NNO, zapsaný spolek dle §214 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Jedná se o Folklorní soubor XY z.s. (dále jen „FS XY z.s.“), jenž je dobrovolným uskupením osob zájímajících se o folklor, zachovávání tradic a lidové kultury České republiky (především regionu Slezska) a šíření zájmu o kulturní dědictví lidového umění. Byl založen již v roce 2001. Zapsání do veřejného registru spolků bylo uskutečněno k 1.1.2014 u Krajského soudu v Ostravě ve znění Klub rodičů a přátel dětského folklorního souboru XY. V roce 2015 došlo ke změně názvu na Dětský folklorní soubor XY z.s. Název v aktuální podobě (tedy Folklorní soubor XY z.s.) je platný od srpna roku 2018. Veškeré veřejně dostupné

informace včetně stanov souboru (viz Příloha č. 2) jsou uveřejněny na portálu justice.cz, odkud lze pořídit výpis i se všemi předchozími úpravami.

Nejvyšším orgánem byla stanovena Valná hromada, kterou tvoří všichni členové spolku. Dle platných stanov je tato usnášení schopná za předpokladu účasti nadpoloviční většiny všech členů. Stejná podmínka platí pro hlasování v případě rozhodování o různých náležitostech činnosti spolku, přičemž každý člen disponuje jedním hlasem. Před Valnou hromadou je vždy vyhotovena pozvánka odeslaná členům v dostatečném předstihu. Účastníci Valné hromady potvrdí svou přítomnost podpisem na prezenční listině. Po projednání veškerých záležitostí, např. plánování budoucí činnosti, schvalování zprávy o hospodaření a rozpočtu spolku, jednání ohledně vzniku či zániku členství, volení a odvolávání členů orgánů atd., je sepsán zápis z Valné hromady. Všechny tyto dokumenty lze nalézt ve Sbírce listin ve veřejném rejstříku (interní doklad – Stanovy Folklorního souboru XY z.s., 2018).

Statutárním orgánem je sedmičlenná rada (dle stanov musí být alespoň pětičlenná). Představuje výkonný orgán spolku, který dohlíží na činnost spolku, rozhoduje o přijetí členů a o výši členských příspěvků a svolává Valnou hromadu dle potřeby, minimálně však jednou ročně. Rada zasedá minimálně čtyřikrát ročně. Usnášeníschopnost Rady je dána účastí nadpolovičního počtu členů. Stejná podmínka nadpoloviční většiny platí pro rozhodování Rady hlasováním. Její funkční období končí po pěti letech. Zástupci a jednateli za tento soubor navenek jsou podle výpisu z veřejného rejstříku předseda, místopředseda a hospodář, jež jsou voleni Radou.

Předseda má právo rozhodovat o běžných záležitostech spolku, jednat za něj navenek organizace, svolávat Radu a Valnou hromadu a má přístup k bankovnímu účtu spolku. Zodpovídá za správné hospodaření s finančními prostředky a připravuje podklady pro jednání Rady a Valné hromady. Svou funkci zastává po dobu pěti let.

Místopředseda přebírá veškeré pravomoci předsedy a zastupuje jej v případě jeho nemoci, nepřítomnosti či zaneprázdněnosti. Jeho funkční období je taktéž pětileté.

Důležitou funkci má hospodář, který se stará o veškeré náležitosti ohledně účetnictví, vede evidenci finančních prostředků a účetních dokladů, připravuje a předkládá zprávy o hospodaření na každém konání Rady nebo Valné hromady, má přístup k bankovnímu účtu. Funkční období hospodáře je pět let (interní doklad – Stanovy Folklorního souboru XY z.s., 2018).

Dobrovolně byla zřízena tříčlenná Kontrolní komise, což je dle stanov minimální počet osob pro její zřízení. Dohlíží nad celkovým vedením spolku a musí alespoň jednou ročně provést kontrolu hospodaření a poté zjištěný výsledek písemně přednést na Valné hromadě. Valná hromada volí Kontrolní komisi na pět let.

Členství ve spolku je dobrovolné, přijímání členů probíhá na základě vyplnění písemné přihlášky a rozhodnutím Rady. Členem FS XY z.s. se stává zájemce ke dni rozhodnutí Rady. V případě nezletilosti odpovídá za člena jeho zákonný zástupce. Členové platí členské příspěvky ve výši dle rozhodnutí Valné hromady. Dle stanov mohou být ve spolku i neplatící členové, jimiž jsou vedoucí folklorního souboru a členové orgánů. Zánik členství nastává dobrovolným ukončením členství ze strany člena, vyloučením dle rozhodnutí Valné hromady za porušení či neplnění povinností, smrtí člena nebo zánikem spolku (interní doklad – Stanovy Folklorního souboru XY z.s., 2018).

Ve stanovách jsou zakotveny práva a povinnosti členů spolku. Práva členů spočívají v možnosti využívat výhody plynoucí z členství, účastnit se zasedání Valné hromady a různých akcí organizovaných spolkem, přednášet své připomínky či stížnosti orgánům spolku a požadovat jejich projednání a vyřešení. Členové mají povinnost dodržovat platné stanovy, podílet se aktivně na činnosti spolku, platit členské příspěvky v určené výši a termínu a nevykonávat činnosti, které by byly v rozporu se zájmy spolku.

FS XY z.s. může zaniknout více způsoby. Může jít o dobrovolné rozhodnutí, sloučení s jiným spolkem nebo na základě rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR. V případě zániku o vypořádání s majetkem rozhoduje Valná hromada.

3. Účetní a daňové aspekty spolku

Pro všechny neziskové organizace platí, že jsou právnickými osobami, a tedy i účetními jednotkami. Při vedení účetnictví se musí primárně řídit zákonem o účetnictví (dále jen „ZÚ“). Co se týče zdaňování výsledků jejich činností, spadají pod zákon o daních z příjmu (dále jen „ZDP“). V této kapitole budou blíže probrány oblasti účetnictví a daní pro konkrétní formu neziskové organizace – spolek.

3.1 Účetní aspekty spolku

Správně vedené účetnictví musí vytvářet věrný obraz o hospodaření spolku, jeho majetku a závazcích. Dle aktuální právní úpravy je umožněno této formě NNO vést buď jednoduché nebo podvojně účetnictví. Pro spolky platí stejné obecné zásady a metody účetnictví popsané v ZÚ jako pro všechny ostatní účetní jednotky (například podvojně zápisy, dokladovost, inventarizace, oceňování, archivace dokladů, opravné položky, odpisování, tvorba rezerv atd.). Za nevedení účetnictví může být účetní jednotce vyměřena pokuta ve výši 6 % hodnoty aktiv.

Spolek nepatří do skupiny NNO, které musí mít účetní závěrku ověřenou auditorem dle ZÚ. Od 1. 1. 2016 však platí pravidlo, že pokud jakákoli nezisková organizace překročí dvě ze tří kritérií dle § 20 ZÚ po dobu alespoň dvou po sobě jdoucích účetních období, stává se jednotkou povinnou k auditu. Zmíněnými kritérii jsou:

- hodnota aktiv nad 40 000 000 Kč,
- roční úhrn čistého obrátu nad 80 000 000 Kč,
- průměrný počet zaměstnanců nad 50 (Pelikánová, 2018).

Novelizací ZÚ jsou spolky (a všechny další organizace, které jsou zapsány ve veřejném rejstříku a nepodléhají auditu) povinny zveřejňovat účetní závěrku s výroční zprávou ve Sbírce listin veřejného rejstříku (Dobrozemský, Stejskal, 2016). Dále je od roku 2016 nově zavedena kategorizace účetních jednotek podle třech ukazatelů, které jsou blíže specifikovány v § 1d ZÚ (zobrazeno v tabulce č. 3.1). Toto rozdělení je důležité pro určení, zdali bude moct účetní jednotka vést jednoduché účetnictví, zjednodušený rozsah účetnictví, případně zda bude podléhat auditu.

Tab. 3.1 Kategorizace účetních jednotek od 1. 1. 2016

sledované údaje/ účetní jednotky	MIKRO	MALÁ	STŘEDNÍ	VELKÁ
hodnota aktiv do [Kč]	9 000 000	100 000 000	500 000 000	500 000 000
roční úhrn čistého obrátu do [Kč]	18 000 000	200 000 000	1 000 000 000	1 000 000 000
průměrný počet zaměstnanců	10	50	250	250

Zdroj: Dobrozemský, Stejskal, (2016, s. 241), vlastní zpracování

Pro mikro, malou a střední účetní jednotku platí, že nesmí překročit více než dvě kritéria uvedená v tabulce č. 3.1. Aby byla účetní jednotka považována za velkou, musí naopak překročit alespoň dvě kritéria z tabulky č. 3.1. V ZÚ jsou této problematice věnovány § 1b - § 1e. Za velkou účetní jednotku se vždy považují subjekty veřejného zájmu a konkrétní účetní jednotky dle ZÚ.

Mikro a malé účetní jednotky, které nemají povinný audit, disponují od novelizace ZÚ různými výhodami: mohou například vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, sestavovat zkrácenou účetní závěrku, nemusí předkládat přehled o peněžních tocích, o změnách vlastního kapitálu a výroční zprávu. Nemusí uveřejňovat výkaz zisku a ztráty ve Sbírce listin veřejného rejstříku (Pelikánová, 2018).

Předpisy upravující účetnictví NO v ČR jsou:

- pro účetnictví (podvojně):
 - zákon č. 563/1991 Sb. – upravuje nejobecnější oblasti, např. vymezení účetních jednotek a základních pojmů účetnictví, rozsahu vedení účetnictví, inventarizace majetku a závazků, způsoby oceňování atd.,
 - vyhláška č. 504/2002 Sb. – upravuje především náležitosti a postupy při sestavování účetní závěrky,
 - České účetní standardy č. 401 – č. 414 – tyto konkrétní standardy jsou určeny pro nepodnikající subjekty; přestože nejsou právním předpisem, jejich případné použití je posuzováno jako zákonem platné,
 - vyhláška č. 324/2015 Sb.,
 - zákon č. 221/2015 Sb., což je novela zákona o účetnictví či novela zákona

- o daních z příjmů účinná k 1. 1. 2016,
- pro jednoduché účetnictví:
 - vyhláška č. 325/2015 Sb. – uvádí náležitosti účetních knih vedených v jednoduchém účetnictví, Přehledu o majetku a závazcích a Přehledu o příjmech a výdajích, které musí být zveřejněny,
 - zákon č. 221/2015 Sb., což je novela zákona o účetnictví či novela zákona o daních z příjmů účinná k 1. 1. 2016 (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

Pro spolky, které čerpají dotace, je důležitý i zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, jenž ukládá povinnost těmto subjektům archivovat doklady a zajistit jejich čitelnost v případě dokazování využití dotace.

Postup přechodu z (podvojného) účetnictví na jednoduché účetnictví je vymezen v § 7 vyhlášky č. 325/2015 Sb. Pokud chce jednotka přejít na jednoduché účetnictví, musí vést účetnictví nejméně 5 po sobě jdoucích účetních období, aby mohlo k této změně dojít. Opačný proces, tedy přechod z jednoduchého účetnictví na účetnictví, účetní jednotka provede dle ČÚS č. 414.

V neposlední řadě se subjekt řídí vlastními vnitřními předpisy, které vytváří při vzniku. Nejdůležitějšími jsou stanovy či zřizovací listina. Měly by obsahovat základní údaje o organizaci (název, sídlo), účel, vnitřní strukturu, složení majetku a závazků, náležitosti vzniku a zániku členství a zániku samotné organizace. Počet předpisů se odvíjí od velikosti daného subjektu. Povinností je vytvořit takové předpisy podle svých potřeb, aby jasně upravovaly postupy a činnosti, se kterými se organizace běžně dostává do kontaktu, a uvést je v zakládacích dokumentech. Jedná se například o předpis pro úpravu tvorby a čerpání fondů, organizační řád, předpis pro sestavování rozpočtu, úpravu účetnictví, účtový rozvrh, hmotná odpovědnost osob, pracovní řád atd. (Kolektiv autorů, 2013).

Účetní jednotky mají zákonem danou směrnou účtovou osnovu a je jejich povinností dle ní postupovat a řídit se jí během účtování. Pokud účtují v plném rozsahu účetnictví, musí sestavit účtový rozvrh a zavést ho do systému vlastních předpisů.

3.1.1 Jednoduché účetnictví

Jednoduché účetnictví bylo po svém zrušení opět obnoveno od 1. 1. 2016 a upraveno § 13b ZÚ a vyhláškou č. 325/2015 Sb. Mohou ho vést jen některé subjekty a pouze za stanovených podmínek. Souhrn příjmů a majetek daného subjektu nesmí překročit hodnotu

3 000 000 Kč a zároveň subjekt nemůže být plátcem DPH (§ 1f ZÚ). Konkrétními jednotkami, kterým je umožněno vést tuto formu účetnictví, pokud splní výše uvedené podmínky dle § 1f ZDP, jsou: spolky a pobočné spolky, církve, honební společenstva, odborové organizace a organizace zaměstnavatelů (Pelikánová, 2018). Pro tyto organizace neplatí kategorizace účetních jednotek (viz tabulka č. 3.1).

Na rozdíl od podvojného účetnictví jsou sledovány konkrétní pohyby peněz v pokladně a na účtech, tedy příjmy a výdaje. Účetní jednotky používají jednodušší postupy např. nemusí časově rozlišovat příjmy a výdaje, nevytváří účetní závěrku, odpisový plán (majetek odepisují pouze daňově) ani netvoří opravné položky. Není také možné zvolit hospodářský rok jako účetní období (Dobrozemský, Stejskal, 2017).

Tato forma účetnictví snižuje administrativní zátěž pro poplatníky, zjednodušuje evidování změn stavu majetku a závazků, snadno lze určit výsledek hospodaření. K zapisování údajů se využívá primárně peněžní deník. Dále se zápisy provádí do knihy pohledávek a závazků a do pomocné knihy (§ 13b ZÚ).

Nejdůležitější účetní knihou je peněžní deník, ve kterém jsou sledovány pohyby finančních prostředků (příjmy a výdaje) v hotovosti, na účtech, či jejich převody mezi pokladnou a účtem nebo mezi účty. Zápisy jsou za dané účetní období řazeny chronologicky. V peněžním deníku musí účetní jednotka rozdělit příjmy a výdaje dle činnosti hlavní a hospodářské, dále dle daňové uznatelnosti pro výpočet ZD z příjmů PO, případně kvůli prokazatelnosti čerpání dotace či využití daru. Konečné stavy příjmů a výdajů ve členění dle činností včetně výsledků hospodaření se posléze uvádí do Přehledu o příjmech a výdajích.

Jak již bylo uvedeno výše, další důležitou knihou je kniha pohledávek a závazků. Zapisují se zde chronologicky neuhrazené závazky a neinkasované pohledávky dle přijatých či vydaných faktur, eventuálně stavy rezerv dle zákona o rezervách. Zůstatky této knihy se zaznamenávají do Přehledu o majetku a závazcích.

Podle potřeb jednotky jsou vytvářeny různé pomocné knihy, kde se nejčastěji eviduje dlouhodobý majetek, finanční majetek, zásoby, ceniny a závazky vyplývající z pracovněprávních vztahů, např. inventární kniha dlouhodobého majetku, kniha zásob, kniha cenin, mzdový list, kniha jízd, kniha DPH atd (Krbečková, Plesníková, 2016).

Na konci účetního období se účetnictví uzavře, je provedena inventarizace a vytvoří se 2 přehledy: Přehled o majetku a závazcích (podrobně vymezeno v příloze č. 2 vyhlášky č. 325/2015 Sb.) a Přehled o příjmech a výdajích (náležitosti podrobně upraveny v příloze č. 1

vyhlášky č. 325/2015 Sb.), a to nejpozději do 6 měsíců od konce účetního období. Přehledy je nutné uschovat po dobu 10 let.

V praxi jsou mylně zaměňovány pojmy jednoduché účetnictví a daňová evidence. Zatímco jednoduché účetnictví je vymezeno ve vyhlášce 325/2015 Sb. a je určeno pro PO, daňovou evidenci upravuje ZDP v § 7 b, což je paragraf vztahující se k FO. Znamená to tedy, že daňovou evidenci vedou pouze fyzické osoby (Kolektiv autorů, 2013). Jediným společným rysem je, že v obou případech subjekty využívají stejné účetní knihy.

3.1.2 Účetnictví

Od roku 2016 je pojem podvojně účetnictví nahrazen termínem účetnictví. Tato forma účetnictví je specifická prováděním podvojných zápisů, tzn. jedna částka je zapsána na dvou různých účtech. Kromě příjmů a výdajů se sledují i výnosy a náklady. Je přesnější než účetnictví jednoduché – lze časově rozlišovat položky, sledovat změny v hodnotách majetku a jeho opotřebení pomocí účetních odpisů atd. Účetní jednotky sestavují rozvahu (zobrazuje strukturu majetku – aktiv a závazků – pasiv), výkaz zisku a ztrát (pro zaznamenávání tržeb a nákladů s nimi spojených) a cash-flow (výkaz o peněžních tocích, vypovídá o platební schopnosti jednotky). ZÚ dle § 9 ukládá možnost spolkům vést účetnictví ve zjednodušeném či plném rozsahu (Pelikánová, 2018).

Zjednodušený rozsah účetnictví je výhodný v tom, že účetní jednotky mohou mít jednodušší účtový rozvrh, sestavovat účetní závěrku ve zkráceném rozsahu či spojit účtování v peněžním deníku s hlavní knihou. Toto účetnictví by neměly vést organizace čerpající dotace z veřejných rozpočtů, neboť zjednodušená forma neobsahuje náležitosti, které jsou vyžadovány právními předpisy. Zjednodušený rozsah mohou vést pouze malé a mikro účetní jednotky, které nepodléhají auditu (k nim patří právě spolek). Přesný seznam jednotek je uveden v § 9/3 ZÚ. (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

V plném rozsahu účetnictví jsou účetní případy zapisovány do účetního deníku, hlavní knihy, knihy analytické evidence a knihy podrozvahové evidence. Poslední dvě jmenované knihy zjednodušená forma účetnictví postrádá. Plný rozsah vedou účetní jednotky tehdy, pokud nemají zákonem stanovenou nějakou výjimku.

Účtový rozvrh pro NO se v některých částech liší od toho pro podnikatele (viz příloha č. 1). Disponuje 9. účtovou třídou, do které se zahrnuje vlastní jmění (tvoří ho vklady, dary či dotace), fondy (tvořené většinou za konkrétním účelem), výsledek hospodaření, rezervy,

dlouhodobé úvěry a půjčky, závěrkové a podrozvahové účty. Účtová třída číslo 4, ve které mají podnikatelé účty týkající se především kapitálu, je u NO vyhrazena pro libovolné účty dle potřeb konkrétního subjektu. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace se nachází v účtových skupinách 56 a 57. Skupina 58 v tomto případě slouží pro poskytnuté příspěvky (mezi organizačními složkami nebo pro členské příspěvky). Účtový rozvrh obsahuje navíc účtové skupiny 65 – Tržby z prodeje majetku, 68 pro přijaté příspěvky a 69 pro zaúčtování provozních dotací. Úplně chybí některé účtové skupiny týkající se finančního majetku (skupina 56 – Finanční náklady, 66 – Finanční výnosy). NO netvoří opravné položky k dlouhodobému majetku, k zásobám a ke krátkodobému finančnímu majetku (účtový rozvrh tedy neobsahuje účtové skupiny 09, 19, 29). Účty 7. a 8. účtové třídy využívají NO na základně svých vnitřních předpisů. Při uzavírání a otevírání účetnictví používají účty 961 – Počáteční účet rozvahový a 962 – Konečný účet rozvahový místo účtů 701 a 702. Hospodářský výsledek je zjišťován na účtu 963 – Účet hospodářského výsledku (u podnikatelských subjektů se používá účet 710 – Účet zisků a ztrát) (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

Účetní závěrka se musí sestavit k rozvahovému dni, což je poslední den účetního období. Dle § 18 ZÚ se skládá z rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy. Příloha kromě obecných údajů o účetní jednotce, zakladatelích, účelu, použitých účetních metodách a výsledku hospodaření, musí obsahovat i specifické informace o přijatých a poskytnutých darech, postupu při výpočtu základu daně z příjmů, o členění výsledku hospodaření dle činností apod. (Dobrozemský, Stejskal, 2016). Zveřejňování účetní závěrky upravuje zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a § 21a ZÚ. Nejzazším termínem pro zveřejnění účetní závěrky je 12 měsíců po rozvahovém dnu, k němuž účetní závěrka patří. Za nezveřejnění účetní závěrky může být udělena účetní jednotce pokuta ve výši 3 % hodnoty aktiv.

3.2 Daňové aspekty spolku

Povinnost platit daně se netýká jen komerčních subjektů, ale i celého neziskového sektoru včetně spolků obecně. V mnoha případech jsou však od této povinnosti, díky svým nepodnikatelským činnostem, osvobozeny úplně či alespoň částečně. V praxi to znamená, že pokud se zdaňované aktivity týkají hlavní činnosti organizace, není z nich obvykle odváděna daň. Základní a nejdůležitější je daň z příjmů PO a daň z přidané hodnoty, které budou podrobněji rozebrány v následujících podkapitolách. Neziskového sektoru se však týkají

i ostatní daně, jako je daň silniční, daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí nebo daň spotřební.

Jak uvádí Pelikánová: „*Předpisy upravující zdaňování činností NNO jsou:*

- *zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí,*
- *zákonné opatření státu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních,*
- *daňový řád č. 280/2004., ve znění pozdějších předpisů“ (2018, s. 53).*

V daňovém řádu (zákon č. 280/2004) jsou popsány náležitosti daňového řízení a podání daňového přiznání. Z výše uvedeného vyplývá, že poplatníci neziskového sektoru se řídí stejnými zákony, a tedy i podmínkami k výpočtu daní a daňové uznatelnosti, jako podnikatelé. Rozdílem je pouze rozdělení činností, z nichž bývá hlavní činnost většinou zcela osvobozena od daně, ostatní činnosti se musí zdanit stejným způsobem jako u podnikatelů.

3.2.1 Daň z příjmů

Tato daň je upravena primárně v ZDP. Plátcí daně z příjmů PO se rozdělují do několika skupin. Spolek spadá do skupiny veřejně prospěšní poplatníci (dle § 17a ZDP), což jsou organizace, jejichž hlavní činností není podnikání.

Předmětem daně jsou veškeré příjmy (výnosy) ze všech činností a z nakládání s majetkem (§ 18/1 ZDP). U nepodnikajících organizací jsou to převážně zisky z reklam, nájemného, členské příspěvky a úroky (ty se zdaňují 19 % srážkovou daní). Některé příjmy sice mohou být předmětem daně, ale dle § 19 ZDP jsou od daně osvobozeny (nejčastěji se jedná o příspěvky členů organizace nebo příjmy z veřejných sbírek). Tyto poplatník může vyjmout společně s výdaji, které se k nim pojí. Není však povinností poplatníka toto osvobození využít. Pak se na tyto položky hledí jako na daňově účinné (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

Předmětem daně veřejně prospěšných poplatníků nejsou příjmy z hlavní činnosti, pokud platí, že výdaje tyto příjmy přesahují tzn. hlavní činnost je ztrátová. Dále sem patří dotace a příspěvky z veřejných rozpočtů (celý výčet je uveden v § 18a/1 ZDP).

Pro určení základu daně z příjmů PO se veřejně prospěšní poplatníci dělí do dvou skupin, a to s úzkým nebo se širokým základem daně (§ 18a/5 ZDP). Toto rozdělení je naznačeno v tabulce č. 3.2.

Tab. 3.2 Rozdělení subjektů se širokým a úzkým základem daně

Široký ZD	Úzký ZD
veřejná vysoká škola	spolky, pobočné spolky
veřejná výzkumná instituce	círky a náboženské společnosti
poskytovatel zdravotních služeb	honestní společenstva
obecně prospěšná společnost	nadace
ústav	nadační fondy

Zdroj: Dobrozemský, Stejskal (2017, s. 130-131), vlastní zpracování

U institucí se širokým ZD (viz tabulka č. 3.2) jsou veškeré příjmy (mimo investiční dotace) a výdaje, případně výnosy a náklady, předmětem daně z příjmů, pokud to v ZDP není upraveno jinak. Nemusí tedy rozlišovat svou činnost na hlavní a vedlejší. Naopak pro instituce s úzkým ZD (viz tabulka č. 3.2) je stanovena povinnost nezaměnitelně rozdělovat své příjmy a výdaje, či výnosy a náklady, dle všech prováděných činností pro posouzení daňové účinnosti. Pokud vykonávají více činností, je nutné je v účetnictví od sebe oddělit podle toho, jestli jde o činnost hlavní nebo vedlejší (hospodářská či výdělečná). V další části kapitoly budou podrobněji popsány pouze subjekty s úzkým ZD, neboť bakalářská práce se týká primárně spolku, který do této skupiny patří.

Výpočet ZD pro poplatníky s úzkým ZD

Před vypočtením daňové povinnosti je třeba udělat rozbor výsledku hospodaření, díky kterému lze některé výnosy a náklady (pro poplatníky vedoucí jednoduché účetnictví platí to samé, pouze s pojmy příjmy a výdaje) vyloučit ze základu daně. Jedná se konkrétně o rozdělení výnosů a nákladů dle jednotlivých činností nejpozději k rozvahovému dnu (tj. den uzavírání účetnictví). Do činnosti hlavní primárně patří: členské příspěvky, dotace, dary a úroky. Vše ostatní, co se netýká činností hlavních, je přiřazeno k přehledu za vedlejší činnost (Merlíčková Růžicková, 2013).

Povinností veřejně prospěšného poplatníka je v účetnictví zaznamenávat odděleně výnosy a náklady (příjmy a výdaje), které:

- předmětem daně nejsou – dotace, příspěvky, příjmy ze ztrátové hlavní činnosti,
- předmětem daně jsou, ale jsou od zdanění osvobozeny – členské příspěvky uvedené ve stanovách spolku, bezúplatné příjmy ze státních fondů, příjmy ze ziskové hlavní činnosti
- předmětem daně jsou – zisky z reklam, z nájemného, ze zdanitelných členských příspěvků (Pelikánová, 2018).

Z předchozího kroku jsou zjištěny výsledky hospodaření (případně rozdíl příjmů a výdajů u jednoduchého účetnictví) za jednotlivé činnosti. Následně poplatník počítá daň u každé činnosti dle následujícího zjednodušeného postupu (viz tabulka č. 3.3).

Tab. 3.3 Schéma výpočtu základu daně

	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ/ROZDÍL PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ
+	položky zvyšující ZD
-	položky snižující ZD
=	ZÁKLAD DANĚ (před odpočty)
-	odpočty od ZD
=	ZÁKLAD DANĚ (po odpočtech)
-	odčitatelné položky od ZD
-	položky snižující ZD
=	UPRAVENÝ ZÁKLAD DANĚ; ZAOKROUHLNÍ ZÁKLADU DANĚ
.	sazba daně
-	sleva na dani
=	VÝSLEDNÁ DAŇ
-	zaplacené zálohy
=	DAŇ K UHRADĚ/PŘEPLATEK NA DANI

Zdroj: Pelikánová (2018, s. 152, 156), vlastní zpracování

Některé položky, pokud splňují zákonné podmínky dle § 20 ZDP, se mohou při přeměně výsledku hospodaření na ZD vyloučit (pouze pokud hlavní činnost není ztrátová) či naopak se o ně ZD zvýší (viz tabulka č. 3.3). Musí se vyloučit ty položky podle § 24 a § 25 ZDP, které nejsou daňově uznatelné.

ZD v brutto hodnotě je pak následně upraven o odčitatelnou položku dle § 20 odst. 7 ZDP, kterou určité NNO, k nimž patří i spolek, mohou odečíst. Ta činí až 30 % ZD, nejméně lze odečíst částka 300 000 Kč do výše ZD, nejvýše 1 000 000 Kč. Dle ZDP musí organizace tuto tzv. daňovou úsporu (součin částky snižující základ daně dle § 20 odst. 7 ZDP a daňové

sazby PO) využít k pokrytí nákladů na hlavní činnost do konce následujícího účetního období. Dále lze odečíst daňovou ztrátu (v případě, že jsou daňové náklady vyšší než daňové příjmy) nebo veškeré výdaje na projekty věnované výzkumu a vývoji. Touto operací je určen ZD v netto hodnotě, ze kterého poplatník zjistí výši daně z příjmů PO. Z této částky může ještě odečíst slevy na dani (u neziskových organizací se týká zaměstnávání zaměstnanců se zdravotním postižením, § 35 ZDP) či již zaplacené zálohy na daň. Výsledkem je daň, která musí být zaplacená (Dobrozemský, Stejskal, 2017). Ve většině případů však po odečtení odčitatelné položky vychází nulový ZD.

NNO podávají daňové přiznání k dani z příjmů PO, jehož součástí musí být účetní závěrka (v případě jednoduchého účetnictví se připojí Přehled o příjmech a výdajích a Přehled o majetku a závazcích). Daňové přiznání poplatník podává do 3, resp. 6 měsíců po skončení zdaňovacího období. Výjimku mají pouze ty, jejichž veškeré příjmy jsou nezdanitelné nebo osvobozeny od daně dle § 38mb ZDP. Daňové přiznání nepodávají ani subjekty, které zdaňují srážkovou dani.

3.2.2 Daň z přidané hodnoty

Stejně jako podnikatelé se NNO řídí dle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „zákon o DPH“). Platí pro ně stejné podmínky jako pro jiné PO, tzn. při překročení obrátu 1 000 000 Kč za 12 předchozích bezprostředně po sobě následujících kalendářních měsíců se stávají plátcem DPH (od prvního dne druhého měsíce po měsíci, ve kterém byl obrat překročen). Musí se zaregistrovat k plátcovství DPH do 15 dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl překročen stanovený obrat. Existuje však výjimka. Pokud je veškeré plnění osoby od daně osvobozeno bez nároku na odpočet dle § 57 - § 62 zákona o DPH, nemusí se registrovat jako plátce DPH. Dotace a příspěvky z různých fondů nikdy nebudou předmětem daně a neuvádí se do daňového přiznání (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

Za osoby povinné k dani se považují takové NNO, které uskutečňují ekonomickou činnost. Hlavní činnost NNO je obvykle od zdanitelného plnění osvobozena bez nároku na odpočet. Mohou ovšem nastat situace, kdy činnosti organizace zdanitelné budou. Poplatník pak musí splnit podmínky dle § 72 a § 73 zákona o DPH, aby měl nárok na odpočet daně, tedy odečtení celé daně na vstupu. Ten lze uplatnit do 3 let po zdaňovacím období, ve kterém k odpočtu došlo. Pokud určité položky náleží zdanitelnému i osvobozenému plnění (např. vedení účetnictví celé organizace), je nutné v daňovém přiznání vypočítat korekční koeficient

dle § 76 zákona o DPH a upravit jím nárok na odpočet (poplatníkovi vzniká tzv. krácený odpočet).

Spolky ve vztahu k DPH patří mezi tzv. identifikované osoby dle §6 zákona o DPH jako PO nepovinná k dani. Týká se to především subjektů, které získávají určité příjmy ze zahraničí (například reklama na internetu). Musí se tedy zaregistrovat jako identifikovaná osoba a podat daňové přiznání do 25 dnů po skončení měsíce, ve kterém došlo ke zdanitelnému plnění. Platí pro ně i výpočet, následné oznámení daňové povinnosti správci daně a podání daňového přiznání pouze elektronickou formou. Daňové přiznání musí podat do 25 dnů po skončení zdaňovacího období (u PO je to vždy měsíc). Poplatník buď odvádí daň na výstupu (ve stejném termínu jaký je pro podání daňového přiznání) nebo mu vzniká nadměrný odpočet (má nárok na vrácení daně) (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

Novou záležitostí (konkrétně od 1. 1. 2016, kdy vyšel v platnost zákon č. 360/2014 Sb., jenž upravuje zákon o DPH) je povinností plátců DPH podávat kromě přiznání k DPH také tzv. kontrolní hlášení. Jedná se o elektronický dokument, který musí být poslán ve stejném termínu jako přiznání k DPH. Kontrolní hlášení však nemusí podávat identifikované osoby, nebo plátci, jejichž veškerá činnost je od daně osvobozena bez nároku na odpočet.

3.2.3 Ostatní daně

Daň z nemovitých věcí

Poplatníci daně z nemovitých věcí se řídí zákonem o dani z nemovitých věcí. Pokud jsou nemovité věci (pozemky, stavby) využívány pouze k hlavní činnosti NNO, jsou od daně osvobozeny v daňovém přiznání, které musí být podáno do 31. 1. za zdaňovací období. Výčet osvobozených nemovitých věcí je uveden v zákoně o dani z nemovitých věcí v § 4 a § 9. Toto pravidlo se dá aplikovat i na část nemovité věci (například pokud poplatník vlastní budovu a pronajímá v ní jednu místnost). Osvobození se nedá uplatnit, pokud je nemovitá věc užívána k podnikatelské činnosti.

Daň z nabytí nemovitých věcí

Daň z nabytí nemovitých věcí je upravena v zákoně o spotřebních daních (dále jen „ZOS“). ZD je při nabytí vlastnického práva k dané nemovité věci sjednaná cena (§ 1 ZOS). Poplatník (kupující) si v daňovém přiznání sám vypočte výši zálohy na daň z nabytí nemovitých věcí (sazba činí 4 % ze sjednané ceny). ZOS obsahuje výčet případů v § 6 - § 9, které jsou od daně osvobozeny či nejsou předmětem daně vůbec (Pelikánová, 2018).

Silniční daň

Plátcí silniční daně jednají dle zákona o dani silniční. Vozidla využívaná pouze k činnosti hlavní nejsou předmětem této daně, není ovšem vyloučeno, že veřejně prospěšnému poplatníkovi nevznikne daňová povinnost. Jak uvádí Dobrozemský a Stejskal, nastává tato situace v případě, že „*využívají ke svým výdělečným aktivitám, jejichž příjmy podléhají dani z příjmů, vozidlo, které je předmětem daně silniční*“ (2016, str. 392). Předmětem daně pro tyto poplatníky jsou tedy většinou jen příjmy týkající se podnikatelské činnosti (například pronájem vozidla). Od daně silniční jsou osvobozeny vozidla uvedená v § 3 zákona o dani silniční. Daňové přiznání se podává do 31. 1. za předcházející účetní období, předtím je nutné platit čtvrtletní zálohy. Daň poplatník platí pouze za měsíce, ve kterých vozidlo využíval.

Spotřební daň

Daň spotřební, upravena v zákoně o spotřebních daních, se veřejně prospěšných poplatníků zpravidla netýká. Výjimkou je pouze využívání minerálních olejů jako pohon do strojů či výroba produktů obsahujících líh (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

3.3 Charakteristika účetních a daňových aspektů vybraného spolku

Jak je uvedeno ve Stanovách Folklorního souboru XY z.s.: „*Hospodaření s majetkem není spjato s dosahováním zisku, jedná se pouze o činnost vedlejší (doplňkovou)*“ (2018, XI. Zásady hospodaření). Spolek disponuje movitým i nemovitým majetkem. Hospodařením se zabývá Rada FS XY z.s. a hospodář, jejichž povinností je sestavit a předložit na Valné hromadě zprávu o hospodaření. Veškeré výdaje jsou prokázány konkrétním dokladem. Spolek vlastní bankovní účet, k němuž mají přístup předseda, místopředseda a hospodář.

Subjekt může nabývat majetku za účelem jeho využití pro své poslání. Členění majetku a jeho ocenění je dle stanov vymezeno podle ZDP. Každý člen má přidělenou osobní kartu, na které jsou uvedeny veškeré druhy majetků, které mu byly zapůjčeny (jedná se o části kroje, hudební nástroje atd.) proti podpisu. Do doby navrácení majetku má člen za svěřené věci plnou odpovědnost. Za dluhy ručí spolek jako celek do výše svého majetku, jednotliví členové za dluhy spolku neručí (interní doklad – Stanovy Folklorního souboru XY z.s., 2018).

Spolek FS XY z.s. vede jednoduché účetnictví dle § 1f ZÚ a je povinen zveřejňovat účetní závěrku ve veřejné Sbírce listin (lze dohledat na www.justice.cz). Subjekt je osobou povinnou k DPH, ale je neplátcem DPH. Je rovněž plátcem daně z příjmů PO, ale obvykle kvůli zápornému výsledku hospodaření (ztráta v daném účetním období), případně po odpočtu

odčitatelné položky dle § 20 odst. 7 ZDP vychází spolku nulový ZD. Většina získaných příjmů (členské příspěvky, dary a dotace) navíc není předmětem daně nebo je od daně osvobozena.

4. Analýza financování vybraného spolku

Přestože spolky mohou mít zisky ze své činnosti (jde o tzv. samofinancování), většinou nedokážou pokrýt veškeré své aktivity. Je tedy nezbytné získat určité zdroje, které poskytují další finanční prostředky pro chod organizace a její vývoj do budoucna.

V následujících podkapitolách jsou vymezeny možné zdroje financování spolků a zdroje, které využívá konkrétní zkoumaný subjekt. Dále jsou rozklíčovány a analyzovány dle přehledů příjmů a výdajů vybraného spolku jednotlivé příjmy a výdaje za účetní období od 2016 do 2018. Kapitola obsahuje rovněž zhodnocení výsledků hospodaření vybraného spolku za sledované období a návrhy na zlepšení jeho finanční situace. Vybraný spolek je pro účely této bakalářské práce označován jako FS XY z.s.

4.1 Zdroje financování spolků

Jak uvádí Kolektiv autorů: „*Zdroji financování neziskových organizací se rozumí tok přímých a nepřímých finančních a nefinančních prostředků do neziskové organizace,*“ (2013, s. 95). V praxi mívají organizace více zdrojů financování, aby se nemusely spoléhat pouze na jeden. Pro spolky je značnou výhodou schopnost samofinancování. Znamená to, že jsou způsobilé produkovat příjmy z prodeje vlastních výrobků a služeb. Subjekt tím značí svou nezávislost a má tak možnost lépe ovlivnit tok peněz a rozhodovat o jejich využití.

Specifikem pro NNO je tzv. neziskový princip, tzn. pro organizaci je důležité, aby efektivně využila svých vlastních nebo získaných prostředků k plnění poslání ukotveného ve stanovách a zřizovací listině. V případě samofinancování je tedy nutné primárně myslet na plnění vytyčeného cíle (generování příjmů není posláním pro subjekty v neziskovém sektoru). Zisky v žádném případě nelze rozdělit mezi vedení nebo členy organizace.

Důraz je kladen na transparentnost subjektu kvůli prokázání neziskovosti a důvěryhodnosti pro veřejnost, případné dárce či samotné členy, což je spojeno se zveřejněním výročních zpráv, vytvářením tiskových zpráv o užití poskytnutých peněžitých prostředků apod.

Existují určité způsoby, jakými jsou spolkům poskytovány peněžní prostředky. Určují taktéž vztah mezi donátorem a neziskovým subjektem. Mezi tyto způsoby patří:

- účelové financování – poskytovatel věnuje prostředky na konkrétní schválenou věc, ty musí být použity obvykle do konce příslušného zdaňovacího období, využití financí je obvykle dokládáno položkovým rozpočtem,

- výkonové financování – prostředky jsou poskytnuty až po uskutečnění financované činnosti,
- globální financování – určitý finanční obnos je použit na celkovou činnost organizace, o použití posléze rozhoduje samotná jednotka,
- kombinované financování – jde o kombinaci výše uvedených způsobů (Pelikánová, 2018).

Zdroje se převážně dělí dle způsobu získání na vlastní (interní), cizí (externí) a tzv. potenciální zdroje. Jejich teoretický popis bude uveden v následujících podkapitolách.

4.1.1 Vlastní zdroje

Vlastními zdroji spolku je myšleno již zmíněné samofinancování, tedy schopnost vytvářet příjmy z vlastní činnosti (jak hlavní, tak vedlejší). Dále se jedná o členské příspěvky, případně zisky z podnikání.

V případě jejich nevyčerpání je mohou použít v dalším účetním období a nemusí je nikomu vracet zpět. O jejich výši a následném využití může navíc rozhodnout sama organizace. Z nevyužitých prostředků lze tedy tvořit rezervu do budoucna. Tato skutečnost značí velkou výhodu pro subjekt oproti potenciálním zdrojům. Pokud tyto nejsou zcela spotřebovány, musí se nevyčerpaná částka odevzdat.

Členské příspěvky

Členský příspěvek je určitá stanovená částka na vymezené časové období, kterou platí členové dané organizace, aby podpořili její fungování a provádění činností. Znamená to stálý a pravidelný zdroj příjmů. V praxi nastávají situace, kdy členské příspěvky platí i organizační složky neziskové organizaci, pod kterou z právního hlediska spadají. Jak již bylo uvedeno v kapitole 3. Účetní a daňové aspekty spolku, jsou tyto dle ZDP předmětem daně z příjmů PO. Pokud jsou však členské příspěvky zmíněny ve stanovách či jiném zřizovacím dokumentu, jsou od daně osvobozeny. Od daně ovšem není osvobozen plátce těchto příspěvků. (Kolektiv autorů, 2013).

Příjmy z hlavní činnosti

Z hlavní činnosti získávají neziskové subjekty finance převážně formou realizace různých projektů či pořádáním akcí, které slouží např. k propagaci organizace či zvýšení schopnosti samofinancování.

Příjmy z vedlejších činností

Vedlejší činnosti obvykle realizují organizace, aby plně využili veškerý majetek, kterým disponují, či kvalifikovanou pracovní sílu. Spolek může pronajímat např. domy, klubovny, pozemky, vybavení, pomáhat s pořádáním různých akcí pro obec nebo poskytnout reklamu dalším subjektům.

Vymezení vedlejší činnosti musí být uvedeno ve zřizovací listině, aby mohla být prováděna. Subjekt je díky ziskům z těchto činností lépe finančně zabezpečen, což vede k lepšímu výsledku hospodaření. Zisky musí ovšem použít k uskutečňování cílů a poslání subjektu (na hlavní činnost spolku).

Příjmy z podnikání

Pojem podnikání je vymezen v OZ v § 420. Jedná se o aktivní soustavnou činnost, u které je očekáván přínos zisku. Nezáleží tedy na tom, jestli zisk skutečně produkuje či nikoli.

NNO mohou podnikat, pokud se neřídí speciálním právním předpisem, který jim tuto možnost zakazuje. Musí mít rovněž živnostenské či jiné oprávnění k podnikání. V případě NNO se jako podnikání uvádí např. jakékoli pořádání akcí, prodávání vlastních výrobků veřejnosti, pronájem prostor či propagace za účelem zisku, tedy hlavním účelem není naplnit poslání organizace. Tyto činnosti nesmí ovšem převážet neziskovou hlavní činnost. Výlučně pro spolky platí, že podnikání je přípustné pouze v rozsahu doplňkové činnosti.

Jak bylo uvedeno v kapitole 3. Účetní a daňové aspekty spolku, příjmy z podnikání vždy podléhají zdanění. Pokud v rámci hlavní činnosti vykonává NNO podnikatelskou činnost, nemůže být veřejně prospěšným plátcem a neplatí pro ni zvláštní ustanovení ZDP osvobozující příjmy od zdanění (Pelikánová, 2018).

4.1.2 Cizí a potenciální zdroje

Cizí zdroje

Pokud nemá spolek dostatek vlastních zdrojů financování, má možnost si na stanovenou dobu finanční prostředky půjčit např. u banky. Platí pro něj stejné podmínky jako pro podnikatele. Za půjčku platí úrok a po sjednané době musí finance vrátit. V praxi se však tento způsob získávání zdrojů objevuje v neziskovém sektoru jen minimálně, neboť může při špatném uvážení přivést subjektu značné finanční problémy a poškodit jeho pověst.

Potenciální zdroje

Jedná se o podporu činností NNO z jejich okolí bez právního nároku. O tyto zdroje může organizace požádat nebo se přihlásit do volné soutěže ohledně projektu zadaného státem, jiným subjektem či osobou. Podmínkou získání těchto prostředků je jejich vynaložení na konkrétní účel a následné doložení jejich využití, většinou formou závěrečné zprávy.

Získávání potenciálních zdrojů se označuje jako fundraising. Subjekt hledá nové členy, dárce, sponzory, buduje nové vztahy s jinými subjekty a získává tím nejen finance, ale i zkušenosti, větší prestiž, hmotné dary či práci dobrovolníků. Dárcem může být:

- osoba – většinou formou veřejné sbírky, daru nebo dárcovské textové zprávy se stanovenou částkou – tzv. DMS,
- společnost – forma daru, sponzorství, propagace, dobrovolnické práce,
- stát, EU – dotace či projekty státní správy nebo EU (Pelikánová, 2018).

Mezi potenciální zdroje patří dary či dotace z veřejných rozpočtů.

Dárcovství

Konkrétně jde o dary lidí nebo společností, které jsou poskytnuty k veřejně prospěšným činnostem organizací (tzv. soukromé financování). Dary se obecně dělí na finanční (poskytované jednorázově nebo opakovaně), nefinanční hmotné (materiální věci), a nefinanční nehmotné (většinou dobrovolnická výpomoc, znalosti, případně slevy na nákup výrobků dané společnosti). Nejsou pravidelnou položkou příjmů, jsou pouze příležitostné a nahodilé.

Většinou se jedná o darující, kteří jsou s daným spolkem nějak spojeni, ať už přímo (jsou jeho součástí) nebo nepřímo (žijí v oblasti, kde spolek operuje). Chtějí podporou subjektu pomoci zlepšit prostředí, sociální status, udržet tradici, podpořit rozvoj společnosti (např. v oblasti kultury, zdravotnictví) apod. Motivací může být i skutečnost, že si přispívající subjekt nebo osoba může dar od určité hodnoty a určitého charakteru (dary na veřejně prospěšné účely) odečíst z daní. U společností může být důvodem zlepšení pověsti a status společenské odpovědnosti, což je v současné době atraktivní např. pro možné budoucí partnery či zákazníky (Kolektiv autorů, 2013).

Dotace

Neziskovému sektoru významně pomáhá státní dotační politika (konkrétně různé dotace a příspěvky, veřejné zakázky, výběrová řízení na projekty, daňové úlevy a osvobození apod.).

Prostředky poskytují nejčastěji ministerstva, popř. kraje. Výběr subjektů, kterým budou prostředky poskytnuty, se provádí na základě tzv. programového financování. Každý rok stát vybere hlavní oblasti, v nichž jsou následně vytvořeny programy, které v daném roce stát finančně podpoří. Do programů se mohou přihlásit organizace z veřejného i soukromého sektoru. Veřejný výdajový program by měl mít stanovené priority a cíle, kterých je třeba v daném roce pro danou oblast dosáhnout, měl by charakterizovat subjekty, které mohou o podporu požádat. Dále by měl určit, koho se bude daná pomoc týkat, vymezit časové rozmezí, vhodné činnosti, jak cíle realizovat a objem poskytnutých peněžních prostředků. V současné době se požaduje po účastnících volné soutěže, aby do projektu přispěli také svými financemi (alespoň částí vlastních zdrojů).

Státní dotace může být i nepřímá v případě, že o ni požádá spolek s více organizačními jednotkami. Získané finance pak mezi tyto jednotky rozdělí. Neméně důležité jsou i příspěvky krajů či obcí (většinou formou grantů na konkrétní záměr/projekt, jenž samotná organizace předloží). Další možností je poptávat finanční prostředky po nadacích a nadačních fondech předložením zpracovaného projektu na konkrétní účel. Je vhodné, aby organizace měla alespoň podobný záměr jako nadace/nadační fond. V lepším případě je organizace schopna za tuto službu nadaci či nadačnímu fondu poskytnout protihodnotu.

Dotace lze získat i od Evropské unie, pro spolky však tato forma zdrojů není úplně běžná. Mohou se ovšem zapojit do komplexních programů větších měst, pokud v nich sídlí. Šanci mají i organizace, které sídlí v pohraniční oblasti. Mohou tak získat prostředky na rozvoj spolupráce s jiným státem.

4.2 Zdroje financování vybraného spolku

Zdroje financování spolku FS XY z.s. tvoří dle stanov převážně členské příspěvky, dotace, finance získané z pořádání kulturních akcí, prodej vlastních propagačních předmětů, dary a příspěvky za uskutečněná vystoupení na kulturních akcích. Spolek občas získá také finance na základě smlouvy o propagaci (tzn. jedná se o zisky z reklam). Struktura položek ve financování spolku je pestrá a každým rokem se mění výše jednotlivých zdrojů. Hospodaření je však obecně nejvíce pokryto účelovými neinvestičními dotacemi od statutárního města Frýdek – Místek a členskými příspěvky. Subjekt doposud nezažádal o dotace stát či EU.

Jak již bylo zmíněno, spolek pravidelně dostává dotaci od Magistrátu z rozpočtu statutárního města Frýdku – Místku. 19. 3. 2019 proběhla kontrola, jejímž předmětem byla tato poskytnutá

neinvestiční dotace konkrétně pro rok 2018 ve výši 30 000 Kč. Vybraná komise měla za úkol zkontrolovat originály dokladů týkající se nákladů hrazených z těchto účelově poskytnutých finančních prostředků. Během kontroly nebyly zjištěny žádné nedostatky či porušení předpisů.

Ve stanovách je přesně určena výše členského příspěvku pro platící členy souboru. Jeho hodnota činí 700 Kč za půl roku. Od povinnosti platit členské příspěvky jsou osvobozeni vedoucí folklorního souboru a členové orgánů dle stanov. Počet platících členů se každým rokem obvykle mění, většinou se však pohybuje okolo 50 osob.

Veškeré příjmy a výdaje jsou vedeny v tištěné i elektronické podobě s doloženými účtenkami/fakturami. K počítačovému zpracování jednoduchého účetnictví spolku je používán účetní program Pohoda společně s Wordem a tabulkovým editorem Excel z balíčku Microsoft Office.

4.3 Přehled příjmů spolku ve vymezeném období 2016–2018

Největší položkou tvořící příjmy spolku jsou dotace poskytnuté Magistrátem statutárního města Frýdku – Místku na činnost spolku. Tyto prostředky jsou obecně vynaloženy především na nájem tělocvičny ke zkouškám folklorního souboru, na realizaci každoročního letního tábora pro členy či na pořizování a opravu částí krojů a rekvizit na vystoupení. Spolek je smlouvou o poskytnutí neinvestiční dotace zavázán použít finance na účely vymezené ve smlouvě. Po vyčerpání dotace musí předložit dokumentaci o jejím využití a uvést na webových stránkách nebo obecně při propagaci logo města Frýdku – Místku a označit ho za sponzora.

Pravidelnými příjmy jsou členské příspěvky (700 Kč/člen) placené každým členem dvakrát ročně (vždy jednou za půl roku). Na přelomu července a srpna platí členové spolku, kteří se účastní každoročního letního tábora, příspěvek ve výši 1 200 Kč za osobu na 5 dnů (4 noci). Výjimku mají děti do 6 let, které zůstávají pouze na 1 noc – za ně zákonní zástupci platí 200 Kč za osobu. Položka „ostatní příjmy“ (viz následující tabulky 4.1–4.3) je tvořena převážně přeplatky na členských příspěvcích, které se nevrací (dary náležící do základu daně).

4.3.1 Přehled příjmů za rok 2016

V tabulce č. 4.1 jsou detailně uvedeny jednotlivé zdroje financování spolku v roce 2016. Položky odlišené modrou barvou nebyly při výpočtu daně z příjmů PO dle ZDP zahrnuty do základu daně.

Tab. 4.1 Přehled příjmů spolku za rok 2016

PŘÍJMY ZA 2016 [Kč]	
dotace	61 000,00
příjmy z reklam	60 000,00
členské příspěvky – letní tábor	43 000,00
členské příspěvky	40 600,00
příjmy za vystoupení	37 677,00
ostatní příjmy	3 500,00
dary	2 000,00
úroky z bankovního účtu	72,86
CELKEM	247 849,86

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2016, vlastní zpracování

V tabulce č. 4.1 je vidět, že spolek získal 63 000 Kč z potenciálních zdrojů. Konkrétně se jednalo o dar ve výši 2 000 Kč za vystoupení ve Vyšních Lhotách a dále o dotace města Frýdku – Místku. Subjekt získal dotaci z programu „Podpora a rozvoj kulturních aktivit ve městě Frýdek – Místek“ ve výši 35 000 Kč na pořádání koncertu k 15. výročí založení spolku (na nájem a technické zajištění) a neinvestiční dotaci z rozpočtu města ve výši 26 000 Kč na činnost spolku.

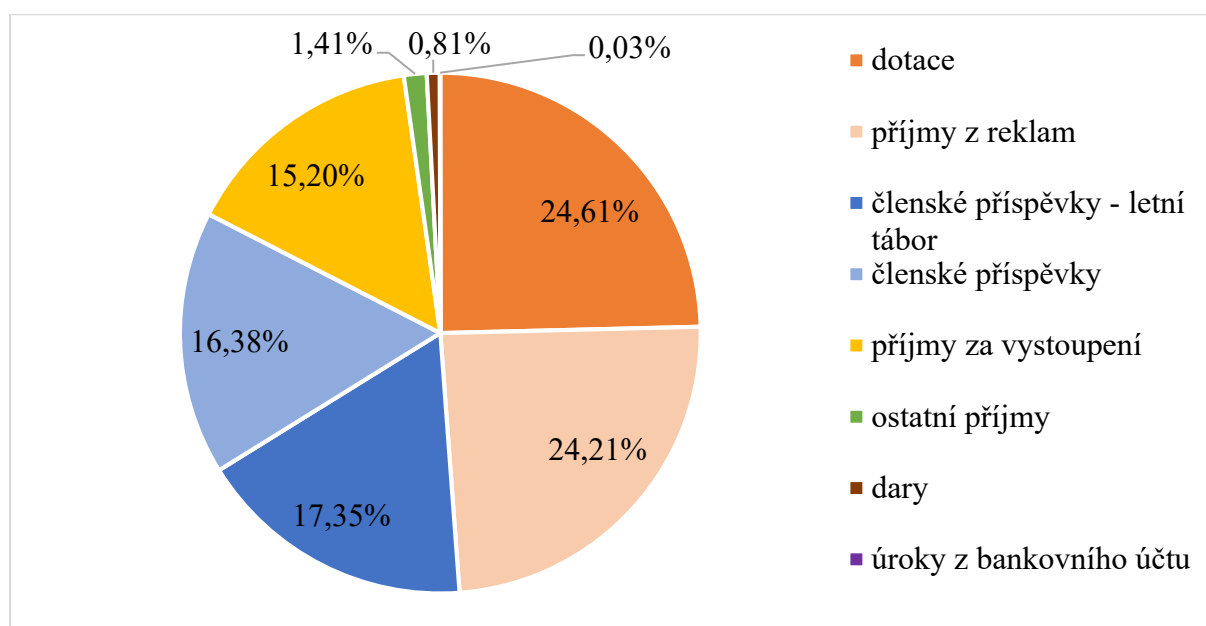
Položka „příjmy z reklam“ obsahuje 10 000 Kč od Lesů České republiky, s. p. a 50 000 Kč od IMT Technologies&Solutions, s.r.o. Valašské Meziříčí. Tyto peněžní prostředky byly poskytnuty na základě smlouvy o reklamě, kdy spolek umístil propagační materiály společnosti v prostorách Kina Nová Scéna Vlast při příležitosti konání koncertu.

Položka „příjmy za vystoupení“ zahrnuje:

- 11 200 Kč za prodané vstupenky na výroční koncert (100 Kč/kus),
- 5 877 Kč za vstupenky na koncert prodané Národním domem ve Frýdku – Místku (po odečtení provize za prodej ve výši 2 523 Kč),
- 5 000 Kč od Muzea Beskyd Frýdek – Místek za účinkování na velikonočním jarmarku,
- 15 600 Kč za účinkování na folklorních slavnostech v Praze (finance byly využity na úhradu ubytování).

Graf č. 4.1 zobrazuje procentuální rozdělení veškerých příjmů v roce 2016, které v celkovém součtu činily 247 849, 86 Kč.

Graf 4.1 Struktura příjmů spolku za rok 2016

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2016, vlastní zpracování

V grafu č. 4.1 je vidět, že polovinu příjmů (49,63 %) v roce 2016 tvořily potenciální zdroje (tedy dary a dotace) společně s příjmy z reklamy v celkové částce 123 000 Kč. Na financování činnosti spolku se podíleli sami členové svými příspěvky (celkem 83 600 Kč) z 33,73 %. Pouze 15,20 % příjmů tvořily zisky z činnosti, kterou se spolek především zabývá, tj. účinkováním na kulturních akcích s folklorní tematikou a snahou zachovat tradice regionu (především Lašska).

4.3.2 Přehled příjmů za rok 2017

V tabulce č. 4.2 jsou sepsány jednotlivé zdroje financování spolku v roce 2017. Položky odlišené modrou barvou nebyly při výpočtu daně z příjmů PO dle ZDP zahrnuty do ZD.

Tab. 4.2 Přehled příjmů spolku za rok 2017

PŘÍJMY ZA 2017 [Kč]	
členské příspěvky	51 500,00
členské příspěvky – letní tábor	37 900,00
dotace	30 000,00
prodej vlastních výrobků	28 000,00
příjmy za vystoupení	23 200,00
dary	16 000,00
ostatní příjmy	550,00
úroky z bankovního účtu	40,58
CELKEM	187 190,58

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2017, vlastní zpracování

V roce 2017 vydal spolek CD s folklorními písněmi jakožto propagační materiál pro veřejnost, přičemž prodáno bylo 140 kusů za cenu 200 Kč/kus (viz tabulka č. 4.2 – položka „prodej vlastních výrobků“).

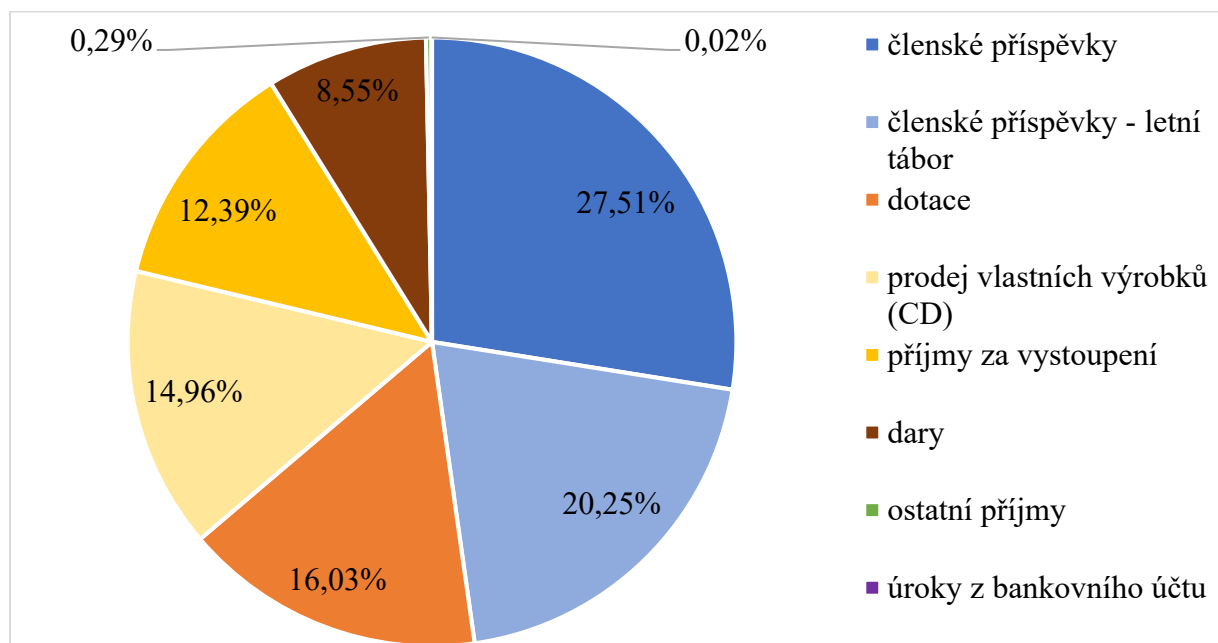
V březnu získal subjekt neinvestiční dotaci města Frýdku – Místku v hodnotě 30 000 Kč na činnost spolku. Dar v hodnotě 16 000 Kč věnoval ArcelorMittal Ostrava a.s. na obnovení a doplnění krojového vybavení.

Položka „příjmy za vystoupení“ se skládá z:

- 1 000 Kč od Muzea Beskyd Frýdek – Místek za vystupování na jarmarku,
- 21 200 Kč od Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (dále jen „NIPOS“) k pokrytí nákladů za dopravu k příležitosti akce konané v Jihlavě,
- 1 000 Kč za vystoupení na Festivalu Poodří Františka Lýska ve Staré Vsi nad Ondřejnicí.

Graf č. 4.2 zobrazuje procentuální rozdělení veškerých příjmů v roce 2017, které v celkovém součtu činily 187 190, 58 Kč.

Graf 4.2 Struktura příjmů spolku za rok 2017

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2017, vlastní zpracování

Z grafu č. 4.2 vyplývá, že téměř polovinu (47,76 %) příjmů tvořily členské příspěvky v celkové částce 89 400 Kč. 24,58 % finančních prostředků (46 000 Kč) poskytli na činnost

spolku sponzoři (v grafu č. 4.2 souhrn položek „dotace“ a „dary“). Z vlastní činnosti (tedy za vystupování a prodej CD) utržil subjekt 51 200 Kč (tzn. 27,35 % svých zisků). Na rozdíl od roku 2016, v roce 2017 převažovala výše členských příspěvků nad financemi z darů a dotací.

4.3.3 Přehled příjmů za rok 2018

V tabulce č. 4.3 jsou sepsány jednotlivé zdroje financování v roce 2018. Položky odlišené modrou barvou nebyly při výpočtu daně z příjmů PO dle ZDP zahrnuty do ZD.

Tab. 4.3 Přehled příjmů spolku za rok 2018

PŘÍJMY ZA 2018 [Kč]	
příjmy za vystoupení	100 200,00
členské příspěvky	49 000,00
členské příspěvky – letní tábor	38 600,00
dotace	30 000,00
úhrada za trička, mikiny a tašky s logem souboru	27 815,00
prodej vlastních výrobků (CD)	750,00
ostatní příjmy	450,00
úroky z bankovního účtu	40,83
CELKEM	246 855,83

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2018, vlastní zpracování

V tomto roce byla položka „příjmy za vystoupení“ největší (viz tabulka č. 4.3). Subjekt získal:

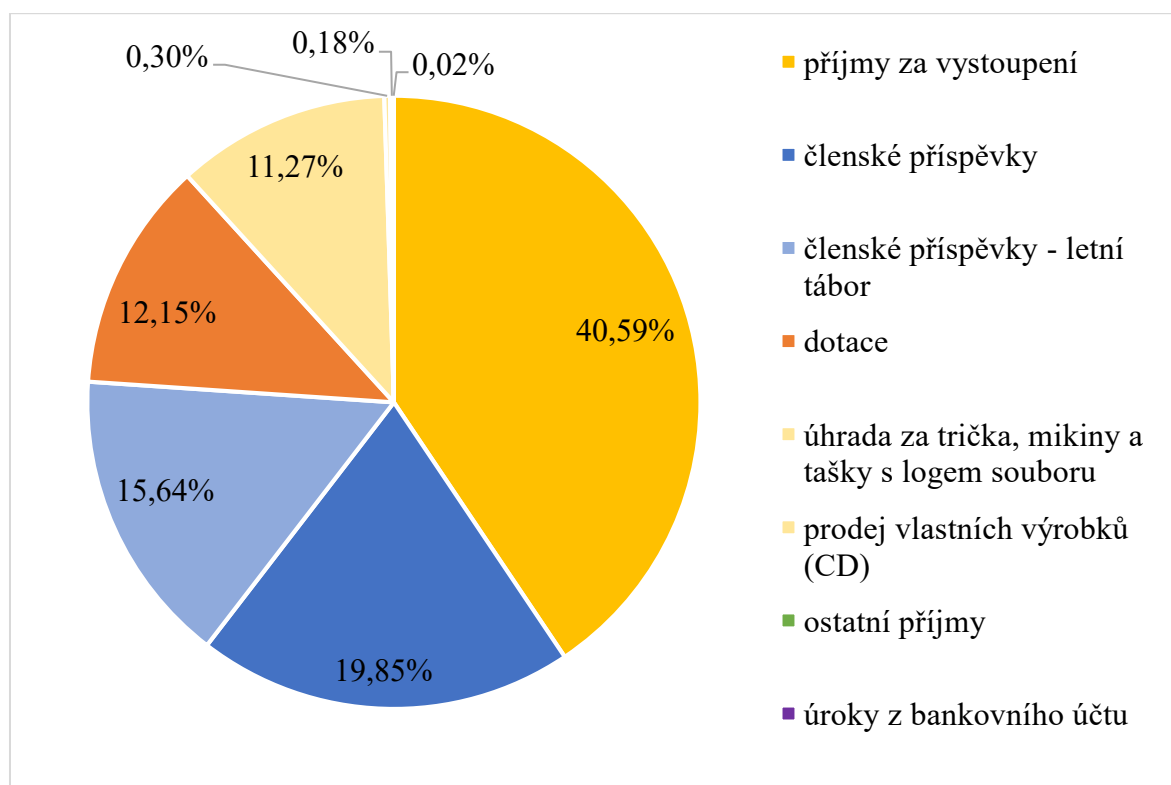
- 5 000 Kč za účast na přehlídce „Regiony, jak je neznáme“ v Ostravě,
- 1 500 Kč za účinkování v pořadu Moravskoslezské sedmihlásky (Telepace, s.r.o.),
- 39 000 Kč od NIPOS za účinkování v pořadu projektu „Kde domov můj“ v Praze (tyto finance byly účelově vynaloženy na dopravu a přípravu představení),
- 20 900 Kč na úhradu nákladů za dopravu od pořadatelů Inspirativního setkání v Jihlavě,
- 33 800 Kč za prodané vstupenky z pořádaného vánočního koncertu (z této částky byla uhrazena provize 2 507 Kč Národnímu domu Frýdek – Místek za zprostředkování prodeje části vstupenek).

Folklorní soubor XY vystoupil i na dalších akcích, např. v Kutné hoře, Hradci Králové či Pardubicích, kde od pořadatelů získal finance k proplacení nákladů za dopravu. Tyto nejsou zahrnuty do „příjmů za vystoupení“, neboť byly okamžitě využity v plné výši.

V březnu získal subjekt neinvestiční dotaci města Frýdku – Místku v hodnotě 30 000 Kč na činnost spolku. V tomto roce spolek získal finanční prostředky od členů nejen za členské příspěvky, ale i za souborová trička, mikiny a tašky s logem, určené k reprezentaci souboru, v celkové hodnotě 27 815 Kč. Za prodej CD utržil spolek 750 Kč.

Graf č. 4.3 zobrazuje procentuální rozdělení veškerých příjmů v roce 2018, které v celkovém součtu činily 246 855, 83 Kč.

Graf 4.3 Struktura příjmů spolku za rok 2018

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2018, vlastní zpracování

Z grafu č. 4.3 je vidět, že 40,59 % příjmů tvořily příjmy za vystoupení. Celkové příspěvky členů v hodnotě 87 600 Kč představovaly 35,49 % zdrojů. Členové rovněž přispěli na náklady spojené s výrobou a potiskem souborových triček, mikin a tašek částkou 27 815 Kč (11,27 %). V roce 2018, na rozdíl od předchozích let, se na financování nejvíce podílel spolek svou vlastní činností (tzn. příjmy z vystoupení). Stejně jako v minulém roce převažovaly členské příspěvky nad dotacemi.

4.4 Přehled výdajů spolku ve vymezeném období 2016–2018

Většina vydaných peněžních prostředků je použita k financování činnosti souboru. Jedná se o např. o nákup potřeb pro děti na tábor, občerstvení na různých akcích, pokud ho neobstarává pořadatel akce, tisk fotomateriálu za účelem propagace apod. Dále jsou finance vydány na účastnické poplatky různých seminářů či přehlídek FS a na náklady za dopravu a ubytování (většinou ho však hradí pořadatel akce).

Zvlášť (viz tabulky č. 4.4–4.6 – položka „materiál“) jsou vedeny náklady na látky a potřeby pro šití krojů (stuhy, příze, bavlnky), pokud tyto nejsou uhrazeny z dotací či darů.

Dotace a dary jsou obvykle spotřebovány na financování částí krojů (např. obuv – krpce, plstěné klobouky apod.), na nájem tělocvičny, která slouží jako zkušebna (cena 75 Kč/hodina) či na pořádání vlastních akcí (např. koncert k výročí, vánoční koncert apod.).

Pravidelným výdajem je členský příspěvek Společnosti pro lidové tradice, z.s. v hodnotě 500 Kč a platba autorského honoráře (ve věci kolektivní hromadné licenční smlouvy o veřejném provozování hudebních děl) ve výši 463 Kč. Stálým závazkem je rovněž úplata za webhosting domény webových stránek spolku v hodnotě 1452 Kč. Veškeré uvedené závazky jsou hrazené jednou za rok a jsou zahrnuty do položky „činnost souboru“ (viz tabulky č. 4.4–4.6).

4.4.1 Přehled výdajů za rok 2016

V tabulce č. 4.4 jsou zaznamenány vynaložené peněžní prostředky v roce 2016. Položky odlišené modrou barvou nebyly při výpočtu daně z příjmů PO dle ZDP zahrnuty do ZD.

Tab. 4.4 Přehled výdajů spolku za rok 2016

VÝDAJE ZA 2016 [Kč]	
činnost souboru	138 480,00
výdaje za koncert k 15. výročí	35 000,00
nájem + materiál	26 000,00
materiál	10 885,00
bankovní poplatky za vedení účtu	1 722,00
CELKEM	212 087,00

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2016, vlastní zpracování

Největší objem finančních prostředků (viz tabulka č. 4.4) byl vložen do činnosti souboru. Tuto položku tvořilo zejména:

- 56 710 Kč za tisk plakátů, brožur, obalů na připravované CD a fotografií k propagaci,
- 35 169 Kč za celodenní stravu v Základní škole Kozlovice, kde se konal letní tábor pro děti,
- 16 600 Kč, jenž představují náklady za dopravu a ubytování v Praze,
- 2 830 Kč za účastnické poplatky za semináře a přehlídky FS,
- 1 400 Kč za opravu krpců atd.

V říjnu probíhalo dvoudenní nahrávání CD (pozn. bylo vydáno v roce 2017). Během této akce byly finanční prostředky vynaloženy na občerstvení členů.

V listopadu se konal koncert k 15. výročí vzniku spolku. Finance byly poskytnuty na občerstvení, dekorace a rekvizity. Tyto náklady jsou však zaznamenány v položce „činnost souboru“, neboť nebyly hrazeny z účelově poskytnuté dotace na náklady koncertu (viz tabulka č. 4.4 – položka „výdaje za koncert k 15. výročí“).

Z dotace města Frýdku – Místku v hodnotě 26 000 Kč bylo uhrazeno:

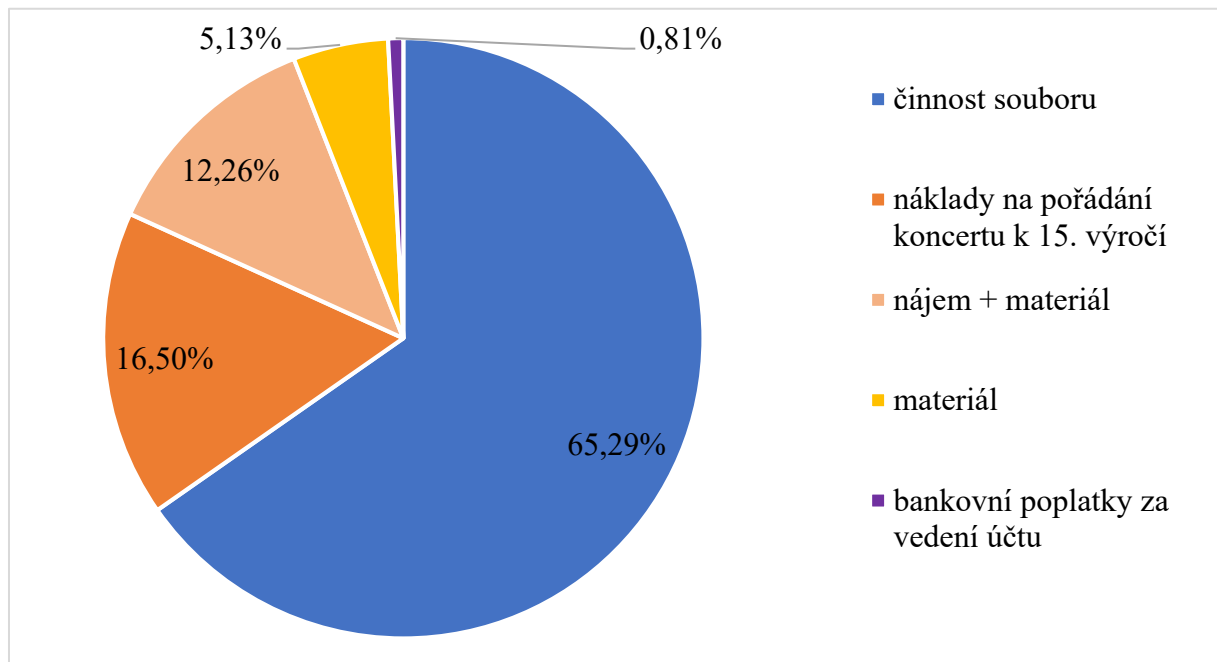
- 1 300 Kč za látku na kroje,
- 6 150 Kč za nájem tělocvičny v rozsahu 82 hodin za celý rok,
- 18 550 Kč za nájem prostor v Základní škole Kozlovice.

Z dotace města Frýdku – Místku v hodnotě 35 000, která byla určena na výdaje spojené s koncertem k 15. výročí souboru, bylo uhrazeno:

- 12 100 Kč za pořízení zvukového záznamu koncertu,
- 20 582 Kč za nájem sálu kina Nová Scéna Vlast (včetně služeb 2 šatnářek, technika a uvaděčky),
- 2 318 Kč za technické zajištění koncertu společností VAC agency (částečná úhrada – z celkové částky 7 260 Kč spolek sám uhradil 4 942 Kč).

Graf č. 4.4 zobrazuje procentuální rozdělení veškerých výdajů v roce 2016, které v celkovém součtu činily 212 087 Kč.

Graf 4.4 Struktura výdajů spolku za rok 2016

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2016, vlastní zpracování

Graf č. 4.4 ukazuje, že 65,29 % výdajů zahrnovaly různé úhrady související s činností organizace, které spolek financoval samostatně. Účelové dotace (viz graf č. 4.4 – znázorněno oranžovou barvou) od města Frýdku – Místku pokryly další aktivity spolku z 28,76 %. Materiál na pořízení a opravy krojů hradil subjekt sám (5,13 %).

V roce 2016 byly náklady spojené s činností spolku 138 480 Kč. K pokrytí této částky bylo zapotřebí použít kromě členských příspěvků v hodnotě 83 600 i příjmy z reklamy ve výši 60 000 Kč (celková částka těchto zdrojů činila 143 600 Kč).

4.4.2 Přehled výdajů za rok 2017

V tabulce č. 4.5 jsou zaznamenány vynaložené peněžní prostředky v roce 2017. Položky odlišené modrou barvou nebyly při výpočtu daně z příjmů PO dle ZDP zahrnuty do ZD.

Tab. 4.5 Přehled výdajů spolku za rok 2017

VÝDAJE ZA 2017 [Kč]	
činnost souboru	85 556,10
náklady spojené s prodejem vlastních výrobků (CD)	40 530,40
nájem + materiál	30 000,00
náklady na výrobu krpců a klobouků	16 000,00
materiál	13 527,00
bankovní poplatky za vedení účtu	1 836,00
CELKEM	187 499,50

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2017, vlastní zpracování

Stejně jako v předcházejícím roce (viz tabulka č. 4.4) byly největší výdaje spojeny s činnostmi spolku. V roce 2017 do této položky spadalo zejména:

- 34 998 Kč za celodenní stravu v Základní škole Kozlovice, kde se konal letní tábor pro děti,
- 28 017,10 Kč za náklady na dopravu a ubytování v Jihlavě,
- 7 830 Kč za účastnické poplatky za semináře a přehlídky FS,
- 1 200 Kč za celkovou údržbu a ladění cimbálu,
- 600 Kč za opravu moravských gajd (dudy) apod.

Spolek měl v tomto roce značné náklady s výrobou a nahráváním CD (viz tabulka č. 4.5 – položka „náklady spojené s prodejem vlastních výrobků“). V únoru byly vynaloženy prostředky v hodnotě 23 372,40 Kč na zvukové úpravy CD. V březnu bylo zaplacen 12 000 Kč za konzultační a poradenskou činnost při natáčení CD. V témže měsíci proběhl křest CD v pronajatém sále v Sedlístích (částka 1 300 Kč). Zbylé náklady související s produkcí CD byly vynaloženy na občerstvení.

Z dotace města Frýdku – Místku v hodnotě 30 000 Kč bylo hrazeno:

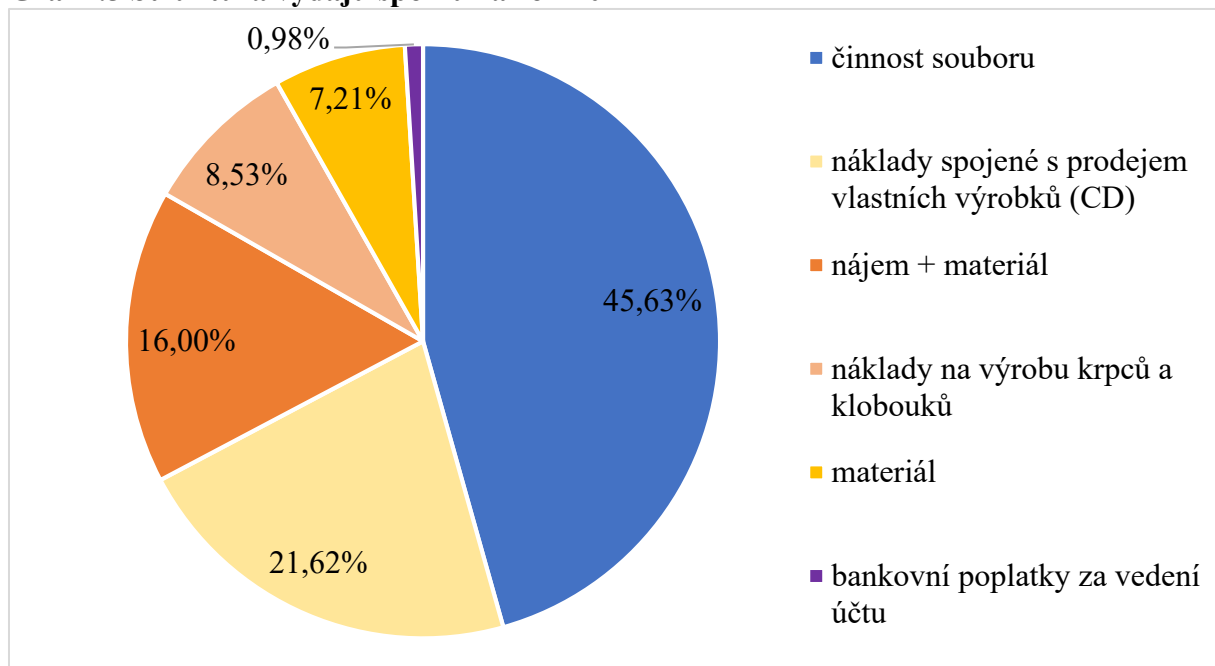
- 15 500 Kč za nájem prostor v Základní škole Kozlovice,
- 6 000 Kč za nájem tělocvičny za celý rok v rozsahu 80 hodin,
- 8 500 Kč za materiál na výrobu krojů (látky, stuhy, příze, bavlnky).

Z daru ArcellorMittal Ostrava, a.s. v hodnotě 16 000 Kč bylo hrazeno:

- 8 500 za výrobu 10 kusů plstěných klobouků (850 Kč/kus),
- 7 500 za výrobu 12 párů krpců (částečná úhrada – z celkové částky 18 780 Kč spolek doplatil 11 280 Kč ze svých zdrojů).

Graf č. 4.5 zobrazuje procentuální rozdělení veškerých výdajů v roce 2017, které v celkovém součtu činily 187 499,50 Kč.

Graf 4.5 Struktura výdajů spolku za rok 2017

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2017, vlastní zpracování

V grafu č. 4.5 je samotná činnost souboru zastoupena ze 45,63 % (částka 85 556,10 Kč). Znamená to tedy, že členské příspěvky ve výši 89 400 plně pokryly výdaje na činnost souboru. Náklady související s vlastním výrobkem subjektu se ve výdajích promítly z 21,62 %. Téměř čtvrtinu (24,53 %) z veškerých výdajů roku 2017 hradily dotace a dary v hodnotě 46 000 Kč.

4.4.3 Přehled výdajů za rok 2018

V tabulce č. 4.6 jsou zaznamenány vynaložené peněžní prostředky v roce 2018. Položky odlišené modrou barvou nebyly při výpočtu daně z příjmů PO dle ZDP zahrnuty do ZD.

Tab. 4.6 Přehled výdajů spolku za rok 2018

VÝDAJE ZA 2018 [Kč]	
činnost souboru	162 601,90
náklady spojené s výrobou triček, mikin a tašek	63 576,00
nájem + materiál	30 000,00
materiál	9 680,00
bankovní poplatky za vedení účtu	1 827,00
CELKEM	267 684,90

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2018, vlastní zpracování

Spolek měl největší výdaje opět za činnost souboru (viz tabulka č. 4.6). Do této položky byly zaznamenány například tyto částky:

- 30 700 Kč za celodenní stravu v Základní škole Kozlovice, kde se konal letní tábor pro děti,
- 11 000 Kč za zhotovení nových webových stránek,
- 12 018 Kč za náklady za dopravu na různé akce,
- 7 450 Kč za účastnické poplatky za různé semináře a přehlídky FS,
- 3 800 Kč za nájem tělocvičny na přespání v Základní škole Jihlava,
- 1 200 Kč za celkovou údržbu a ladění cimbálu,
- 1 573 Kč za tisk plakátů a letáků k propagaci,
- 726 Kč za zpracování přiznání k dani z příjmů PO za rok 2017 soukromou daňovou poradkyní apod.

Subjekt v tomto roce změnil název z Dětský folklorní soubor XY z.s. na Folklorní soubor XY z.s., proto byly peněžní prostředky vynaloženy za poštovné, úřední ověření podpisu na České poště a v neposlední řadě na zhotovení razítka s novým názvem v hodnotě 605 Kč (vedeno v položce „činnost souboru“).

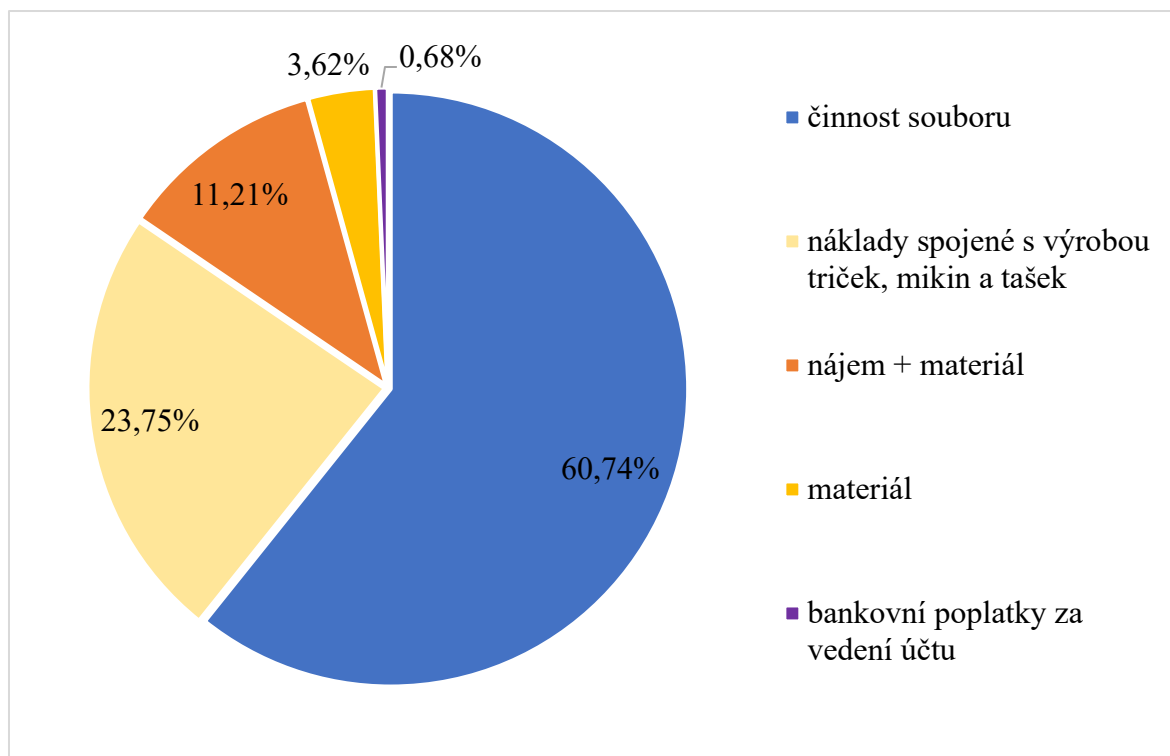
Spolek měl v roce 2018 vysoké výdaje za výrobu a potisk nových triček, mikin a tašek s logem folklorního souboru pro členy (viz tabulka č. 4.6 – položka „náklady spojené s výrobou triček, mikin a tašek“). Tašky byly objednány od FLEXOBAL, s.r.o. v hodnotě 5 073 Kč a trička a mikiny byly pořízeny od FO Milan Kubale za 29 643 Kč. Potisk těchto věcí provedla FO Tomáš Redl za 28 860 Kč.

Z dotace města Frýdku – Místku v hodnotě 30 000 Kč bylo hrazeno:

- 6 150 za nájem tělocvičny za celý rok v rozsahu 82 hodin,
- 13 250 za nájem prostor v Základní škole Kozlovice,
- 10 600 za nájem sálu kina Nová Scéna Vlast (celková částka 21 006 – spolek doplatil 11 006 Kč sám).

Graf č. 4.6 zobrazuje procentuální rozdělení veškerých výdajů v roce 2018, které v celkovém součtu činily 267 684, 90 Kč.

Graf 4.6 Struktura výdajů spolku za rok 2018

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za rok 2018, vlastní zpracování

Z grafu č. 4.6 je vidět, že úhrady spojené s činností souboru v částce 162 601, 90 Kč tvořily celkové výdaje spolku z 60,74 %. Tyto byly pokryty příjmy za vystoupení (v hodnotě 100 200 Kč) a souhrnem členských příspěvků na činnost souboru a na letní tábor (v částce 87 600 Kč). Dotacemi bylo uhrazeno 11,21 % výdajů spolku (30 000 Kč).

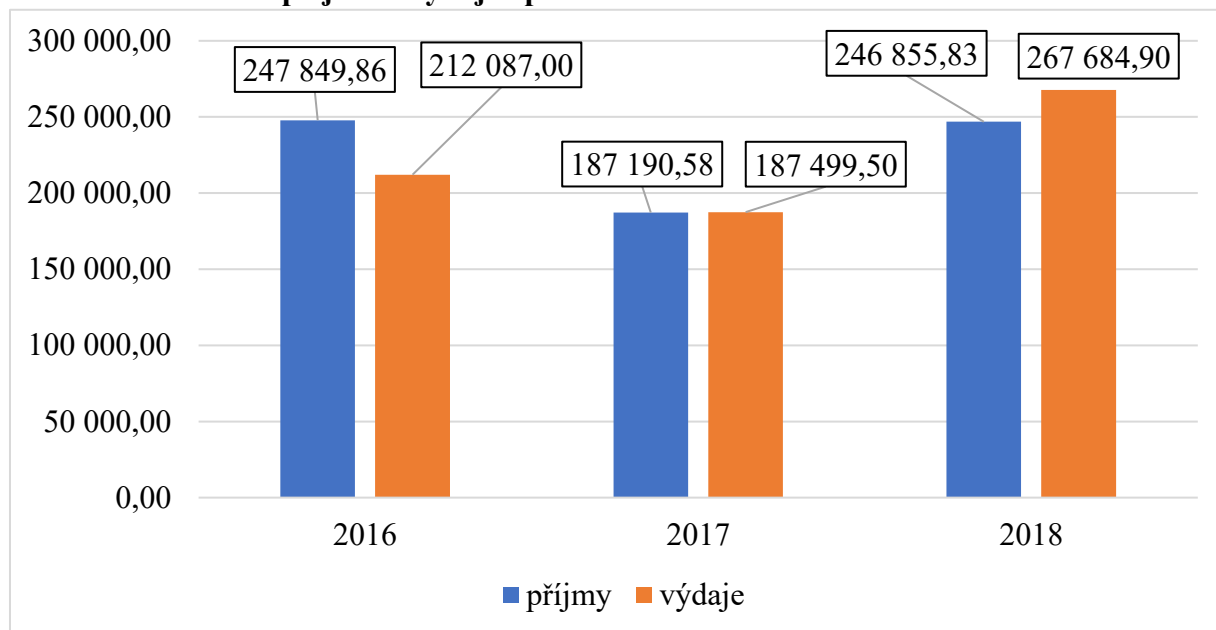
Téměř čtvrtinu nákladů (konkrétně 23,75 %) představovala výroba a potisk nových triček, mikin a tašek pro členy souboru (63 576 Kč). Příjmy za tyto předměty však dosahovaly částky pouze 27 815 Kč, což je přibližně dvakrát méně než hodnota nákladů.

4.5 Analýza výsledků hospodaření v období 2016–2018

Z předchozích podkapitol, kde byly podrobně popsány získané a vynaložené peněžní prostředky, lze usoudit, že se celkové hospodaření spolku v jednotlivých letech bude lišit. V následující podkapitole bude na základě analýz jednotlivých položek z účetnictví spolku zhodnocen vývoj příjmů, výdajů a výsledků hospodaření za celkovou činnost subjektu během sledovaného období.

Graf č. 4.7 podrobně ukazuje výši příjmů a výdajů v Kč za jednotlivé roky.

Graf 4.7 Porovnání příjmů a výdajů spolku za období 2016-2018

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za roky 2016–2018, vlastní zpracování

Z grafu č. 4.7 je možné sledovat, že pouze v roce 2016 převýšily příjmy výdaje a to o 35 762,86 Kč. Důvodem tohoto stavu byly vysoké dotace a ojedinělé příjmy na základě smlouvy o propagaci („příjmy z reklam“), které v dalších letech subjekt nezískal.

V roce 2017 byly příjmy a výdaje téměř vyrovnané. Na konci účetního období subjekt skončil ve ztrátě 258,92 Kč, neboť náklady na produkci vlastního výrobku (CD) převýšily příjmy na jejich úhradu (viz tabulky č. 4.2 a 4.4).

V roce 2018 subjekt zaznamenal nejnižší výsledek hospodaření ze sledovaného období a vykázal ztrátu 20 829,07 Kč. I přes vysoké zisky z vystoupení byl výsledek hospodaření za tento rok záporný kvůli vysokým nákladům na výrobu triček, mikin a tašek pro členy souboru (viz tabulka č. 4.6), které zhruba dvojnásobně překročily finanční prostředky na jejich úhradu.

Za celé sledované období získal spolek příjmy ve výši 681 896,27 Kč. Z této částky představovaly potenciální zdroje (tedy poskytnuté dotace, dary a příjmy z reklam) 199 000 Kč a podílely se na celkovém financování činnosti spolku z 29,18 %. Veškeré členské příspěvky činily v souhrnu 260 600 Kč, tedy 38, 22% veškerých příjmů za sledované období. Hlavní činností (položka „příjmy z vystoupení“) spolek utržil 161 077 Kč (23,62 % z celkových příjmů). Z vedlejší činnosti (tedy prodej vlastního výrobku – CD) získal pouze 28 750 Kč (4,22 %).

Náklady za sledované období dosáhly hodnoty 667 271,40 Kč. Nejvyšší výdaje spolek vykázal za činnost souboru v částce 386 638 Kč, která tvoří 57,94 % celkových výdajů za toto období. Veškeré účelové dotace a dary byly spotřebovány v plné výši 139 000 Kč, která uhradila náklady spolku z 20,83 %. Materiál na výrobu a opravu krojů, který nebyl financován z dotací či darů, byl uveden v celkové hodnotě 34 092 Kč, což tvořilo pouze 5,11 % výdajů.

V tabulce č. 4.7 jsou zobrazeny počáteční (odlišeny modrou barvou) a konečné stavy účtů za sledované období společně s celkovou výší peněžních prostředků za dané roky. Výsledek hospodaření za dané účetní období je počítán jako rozdíl peněžních prostředků k poslednímu dni daného roku a peněžních prostředků k prvnímu dni stejného roku (za předcházející účetní období).

Tab. 4.7 Porovnání výsledků hospodaření spolku za období 2016-2018

STAV ÚČTŮ [Kč]	k 1.1.2016	k 31. 12. 2016	k 1. 1. 2017	k 31. 12. 2017	k 1. 1. 2018	k 31. 12. 2018
banka	115 232,33	148 724,19	148 724,19	148 242,27	148 242,27	129 645,20
pokladna	17 130,00	19 401,11	19 401,00	19 624,00	19 624,00	17 392,00
CELKEM	132 362,33	168 125,19	168 125,19	167 866,27	167 866,27	147 037,20
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ (ZISK/ZTRÁTA)		35 762,86		-258,92		-20 829,07

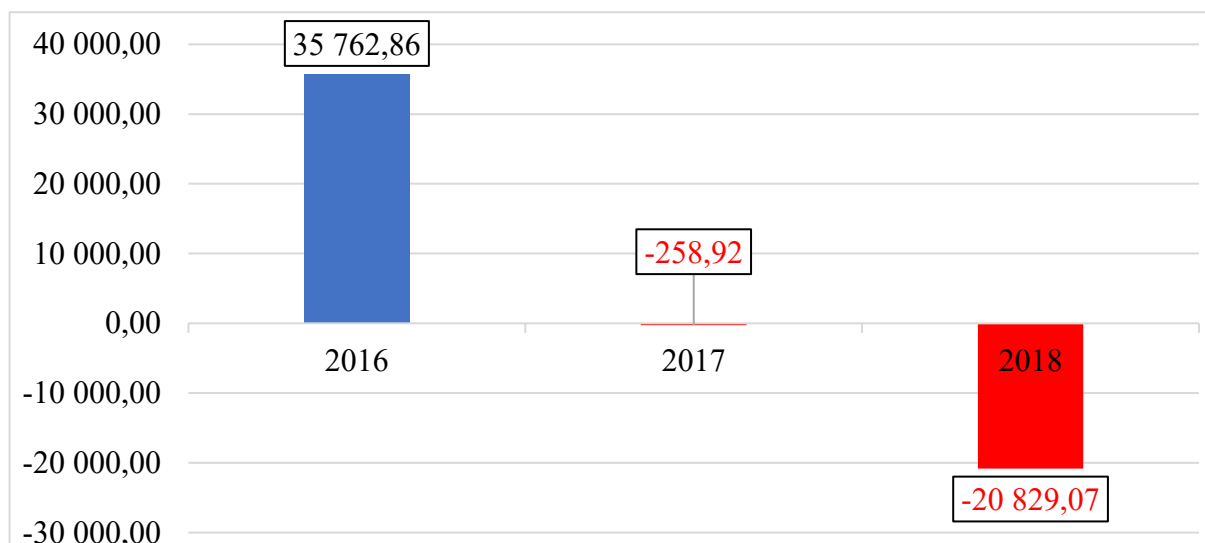
Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za roky 2016-2018, vlastní zpracování

Z tabulky č. 4.7 je vidět, že pouze v roce 2016 spolek hospodařil s kladným výsledkem hospodaření, a to pravděpodobně díky mimořádným příjmům z reklamy, které v tomto roce získal. I přes značný pokles v roce 2018 oproti předcházejícímu roku 2017 je stav financí na bankovním účtu vyšší než na začátku roku 2016.

Přestože ztráta na konci roku 2018 je poměrně vysoká, stavy peněžních účtů vykazují kladné zůstatky a dokázaly by pravděpodobně pokrýt i další potenciální ztrátová období v dalších letech.

V grafu č. 4.8 jsou výsledky hospodaření celkové činnosti spolku v Kč za sledované období zobrazeny graficky. Kvůli ztrátám spolku se graf pohybuje i pod nulovou osou v záporných hodnotách.

Graf 4.8 Porovnání výsledků hospodaření spolku za období 2016-2018

Zdroj: účetnictví FS XY z.s. za roky 2016-2018, vlastní zpracování

V grafu č. 4.8 lze pozorovat klesající charakter výsledků hospodaření za jednotlivé roky, přičemž v posledním zkoumaném roce spolek hospodařil se ztrátou 20 829,07 Kč. Kvůli proměnlivosti zdrojů financování však nelze jednoznačně určit, zda tento trend bude pokračovat i v následujících účetních obdobích.

Spolek za žádné z uvedených účetních období neplatil daň z příjmu PO, neboť po odečtení odčitatelné položky dle § 20 odst. 7 ZDP či daňové ztráty vycházel nulový ZD. Daňová přiznání byla podána vždy v řádném termínu s doložením Přehledu o majetku a závazcích a Přehledu o příjmech a výdajích.

4.6 Návrhy a doporučení na zlepšení finanční situace spolku

Potřebné příjmy si může spolek nejsnáze zajistit sám, a to těmito způsoby:

- zvýšit členské příspěvky,
- upravit cenu vstupného na akce konané spolkem,
- přijmout nové aktivní členy.

Subjekt nedosahuje takové velikosti, aby mohl pokrýt náklady svých činností pouze samofinancováním, proto jsou finance z potenciálních zdrojů nezbytné. Může se tedy pokusit zažádat o zvýšení dotace města Frýdku – Místku nebo požádat o peněžní prostředky kraj či stát. Další možností je oslovit fyzickou osobu či společnost pohybující se v oboru činnosti spolku

(folklor, tradice, práce s dětmi apod.) a navázat s ní spoluprací (zažádat o příspěvek, dlouhodobé sponzorství atd.).

Co se nákladové stránky týče, spolek se může vyhnout náhlým velkým výdajům, např. výroba nových triček a mikin pro členy souboru či CD. Tento proces lze rozplánovat na několik etap, které by tolik nezatížily subjekt, případně zvýšit ceny výrobků, aby došlo k pokrytí jejich nákladů na výrobu. Nezanedbatelný obnos peněz spolek již šetří za šití krojů, neboť tyto ručně šijí maminky členů spolku. Peněžní prostředky jsou uspořeny rovněž proplácením nákladů na dopravu (v některých případech i ubytování) od pořadatelů folklorních akcí, kterých se soubor účastní.

Klesající výsledek hospodaření během sledovaného období je pravděpodobně zapříčiněn snížením výše dotací a darů. Zůstatky na účtech jsou ale kladné, proto může spolek ztrátu bez problémů uhradit. Pokud by FS XY z.s. nepořádal folklorní akce (vánoční/výroční koncerty) ve vlastní režii a nevynakládal finance na vlastní výrobky, které nebudou plně kryty příjmy z jejich prodeje (viz produkce CD a výroba triček a mikin), jeho činnost by mohla vykazovat kladný výsledek hospodaření bez úprav členských příspěvků a se stávající výší dotace.

5. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat neziskové organizace v ČR (s bližším zaměřením na nestátní neziskové organizace), jejich účetní a daňové aspekty, provést analýzu financování na konkrétním vybraném subjektu a následně jeho hospodaření zhodnotit případně doporučit návrhy na zlepšení jeho finanční situace.

Předmětem analýzy financování byl konkrétní nestátní neziskový subjekt – spolek (folklorní soubor), jenž byl pro účely bakalářské práce označován jako FS XY z.s.

Teoretické části byla věnována druhá a třetí kapitola této práce. V druhé kapitole byly vymezeny pojmy týkající se neziskových organizací, jejich právní úprava a rozdělení na státní a nestátní typy. Nato byly konkrétní subjekty popsány, podrobněji byl charakterizován spolek. V této kapitole se objevila i bližší charakteristika analyzovaného subjektu, jeho právní náležitosti a vybrané informace ze stanov, jejichž úryvek je přílohou č. 2 této bakalářské práce. Třetí kapitola byla věnována účetním a daňovým aspektům spolku. Bylo zde kromě kategorizace účetních jednotek dle novelizace z roku 2016 vysvětleno vedení jednoduchého a podvojného účetnictví u neziskových subjektů. Dále kapitola obsahovala postup výpočtu daně z příjmů pro poplatníky s úzkým základem daně, podmínky pro platbu daně z přidané hodnoty a ostatních daní (např. daně z nemovitých věcí, silniční daně atd). V závěru kapitoly byly zmíněny účetní a daňové aspekty vybraného spolku.

Ve čtvrté kapitole byla provedena analýza financování vybraného subjektu. V úvodu kapitoly byly zmíněny a popsány možné zdroje financování (tedy vlastní, cizí a potenciální). Dle stanov subjektu byly uvedeny konkrétní zdroje, které analyzovaný spolek skutečně využívá ke své činnosti. Následovala analýza příjmů, výdajů a výsledků hospodaření ve tříletém období působení subjektu včetně grafického znázornění struktury zdrojů a nákladů za jednotlivé roky.

Analýzou byla zjištěna klesající tendence výsledků hospodaření, mohlo by se tedy na první pohled zdát, že se hospodaření spolku s dalšími roky zhoršuje. Vzhledem k odlišným situacím, co se nákladů a zdrojů financování v konkrétních letech týče, jsou toto pouze domněnky. Subjekt měl totiž např. vysoké příjmy z reklamy v roce 2016, které už v dalších letech nezískal, či mimořádné vysoké náklady v roce 2018 za výrobu nových triček a mikin pro členy souboru z důvodu změny názvu spolku. V závěru kapitoly byla navržena i různá doporučení ke zlepšení finanční situace subjektu, přestože spolek stále disponuje kladnými zůstatky svých účtů. Bez výše zmíněných „odchylek“ v činnosti však spolek dokáže pokrýt své výdaje bez větších problémů a nemusí tak například upravovat výši členských příspěvků.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

BĚLOHLÁVEK, A. J., N. ROZEHNALOVÁ a F. ČERNÝ. *The Role of Governmental and Non-governmental Organizations in the 21st Century. Czech yearbook of international law, V.5 (2014)*. Huntington: Juris Publishing, 2014. 432 p. ISBN 978-1-57823-344-1.

CARBONNIER, Gilles. *Humanitarian Economics: War, Disaster and the Global Aid Market*. London: Hurst & Company, 2015. 292 p. ISBN 978-1-84904-552-0.

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v praxi*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 304 s. ISBN 978-80-7552-476-8.

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 408 s. ISBN 978-80-7552-103-3.

DUŠEK, Jiří. *DPH 2018: zákon s přehledy*. 15. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. 256 s. ISBN 978-80-271-0865-7.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

KRBEČKOVÁ, Marie a Jindřiška PLESNÍKOVÁ. *Jednoduché účetnictví k 1. 1. 2016*. 3. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2016. 236 s. ISBN 978-80-7554-000-3.

PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. 335 s. ISBN 978-80-271-2117-5.

PROKŮPKOVÁ, Danuše a Michal SVOBODA. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 152 s. ISBN 978-80-7478-522-1.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 263 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

SKÁLOVÁ, Jana. *Podvojně účetnictví 2018*. 24. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. 192. s. ISBN 978-80-271-0868-8.

STUHLÍKOVÁ, Helena a Sofia KOMRSKOVÁ. *Zdaňování neziskových organizací: zejména příspěvkových organizací, krajů, obcí, občanských sdružení, nadací, veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a obecně prospěšných společností s příklady z praxe 2013*. 9. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 279 s. ISBN 978-80-7263-774-4.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola a kol. *Účetnictví podnikatelských subjektů II*. VŠB-TU Ostrava, 2013. 207. s. ISBN 978-80-248-3141-1.

Článek v odborném časopise

FOŘTOVÁ, Jitka. Produkce neziskového sektoru se zvýšila. *Statistika&My*. 2018, č. 11-12, s. 44. ISSN 1804-7149.

Elektronické dokumenty

NADACE NEZISKOVKY.CZ. *Statistika počtu nestátních neziskových organizací 2014–2017* [online]. Praha: Nadace Neziskovky.cz, 2018 [cit. 17. 12. 2018]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/data/Statistika%20poctu%20nestatnich%20neziskovych%20organizaci%202014_2016_duben2017txt16852.pdf.

Právní předpisy

České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem není podnikání č. 401 – č. 414.

Vyhláška č. 504 ze dne 5. prosince 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 174. Dostupná také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-504>.

Vyhláška č. 324 ze dne 7. prosince 2015, kterou se mění vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2015, částka 137. Dostupná také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-324>.

Vyhláška č. 325 ze dne 7. prosince 2015, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které vedou jednoduché účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2015, částka 137. Dostupná také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-325>.

Zákon č. 424 ze dne 1. listopadu 1991 o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 81. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>.

Zákon č. 563 ze dne 31. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>.

Zákon č. 586 ze dne 18. prosince 1992 České národní rady o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>.

Zákon č. 338 ze dne 1. července 1992 České národní rady o dani z nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 71. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338>.

Zákon č. 16 ze dne 31. prosince 1992 České národní rady o dani silniční. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 6. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-16>.

Zákon č. 111 ze dne 29. května 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 39. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111>.

Zákon č. 218 ze dne 21. července 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-218>.

Zákon č. 219 ze dne 21. července 2000 o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-219>.

Zákon č. 250 ze dne 9. srpna 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>.

Zákon č. 449 ze dne 31. prosince 2001 o myslivosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 168. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-449>.

Zákon č. 3 ze dne 7. ledna 2002 o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 2. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-3>.

Zákon č. 353 ze dne 24. říjen 2003 o spotřebních daních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 118. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-353>.

Zákon č. 235 ze dne 23. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2004, částka 78. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>.

Zákon č. 280 ze dne 1. května 2004, kterým se mění zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2004, částka 90. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-280>.

Zákon č. 561 ze dne 10. listopadu 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 190. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>.

Zákon č. 341 ze dne 13. září 2005 o veřejných výzkumných institucích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 122. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-341>.

Zákon č. 111 ze dne 27. dubna 2009 o základních registrech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 33. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-111>.

Zákon č. 89 ze dne 22. března 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>.

Zákon č. 90 ze dne 22. března 2012 o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 34. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>.

Zákon č. 304 ze dne 30. září 2013 o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 116. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-304>.

Zákonné opatření č. 340 ze dne 30. října 2013 Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 132. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-340>.

Zákon č. 221 ze dne 10. září 2015, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2015, částka 92. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-221>.

Zákon č. 303 ze dne 19. září 2017, kterým se mění některé zákony v souvislosti se zrušením statusu veřejné prospěšnosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2017, částka 104. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-303>.

Interní dokumenty vybraného subjektu

STANOVY Folklorního souboru XY z.s. (2018), dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=816661>.

Účetnictví Folklorního souboru XY z.s. za roky 2016, 2017 a 2018, dostupné z: <http://www.ondrasek.org/>.

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
FS	folklorní soubor
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NO	neziskové organizace
NNO	nestátní neziskové organizace
OPS	obecně prospěšná společnost
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
PO	právnícká osoba
SV	společenství vlastníků
VVŠ	veřejné vysoké školy
zákon o DPH	zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
ZD	základ daně
ZDP	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů
ZOS	zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
z.s.	zapsaný spolek
ZÚ	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tab. 2.1 Statistika počtu nestátních neziskových organizací 2014–2017

Tab. 3.1 Kategorizace účetních jednotek od 1. 1. 2016

Tab. 3.2 Rozdělení subjektů se širokým a úzkým základem daně

Tab. 3.3 Schéma výpočtu základu daně

Tab. 4.1 Přehled příjmů spolku za rok 2016

Tab. 4.2 Přehled příjmů spolku za rok 2017

Tab. 4.3 Přehled příjmů spolku za rok 2018

Tab. 4.4 Přehled výdajů spolku za rok 2016

Tab. 4.5 Přehled výdajů spolku za rok 2017

Tab. 4.6 Přehled výdajů spolku za rok 2018

Tab. 4.7 Porovnání výsledků hospodaření spolku za období 2016-2018

Seznam grafů

Graf 2.1 Srovnání dobrovolníků v ČR podle činnosti, 2016 (%)

Graf 2.2 Vývoj počtu spolků 2014-2017

Graf 4.1 Struktura příjmů spolku za rok 2016

Graf 4.2 Struktura příjmů spolku za rok 2017

Graf 4.3 Struktura příjmů spolku za rok 2018

Graf 4.4 Struktura výdajů spolku za rok 2016

Graf 4.5 Struktura výdajů spolku za rok 2017

Graf 4.6 Struktura výdajů spolku za rok 2018

Graf 4.7 Porovnání příjmů a výdajů spolku za období 2016-2018

Graf 4.8 Porovnání výsledků hospodaření spolku za období 2016-2018

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. 5. 2019

Martina Šigutová

Seznam příloh

Příloha č. 1 Vzorový účtový rozvrh pro nestátní neziskové organizace (pro rok 2018–2019)

Příloha č. 2 Výňatek ze stanov Folklorního souboru XY z.s., dostupné z:

<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=816661>